

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

16 червня 2021 року

Веде засідання Голова Комітету ЛУБІНЕЦЬ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу приєднуватись, і ми будемо дивитись, чи вистачає у нас кворуму.

Отже, в нас присутні: народний депутат Мустафа Джемільєв. Доброго дня, пане Мустафа.

Бачу Ахтема Зейтуллаєвича Чийгоза. Пане Ахтеме, ви з нами? Да, доброго дня.

Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня. Так, бачу.

Як завжди, Людмила Леонтіївна. Доброго дня, раді вас бачити.

Так, на даний момент у нас поки Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Вітаю всіх.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня. Так, нам не вистачає ще: Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Я на месте, добрый день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, поки чекаємо.

Шановні колеги, у нас ще два народні депутати повинні з'явитися для того, щоб у нас був кворум.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановні колеги, вітаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, Руслан Олександрович Горбенко і Рустем Енверович Умеров. Нас восьмеро народних депутатів. Є кворум. Пропоную розпочинати і потім уже чекати приєднання решти наших колег.

Шановні колеги, зараз ще повідомлення від наших... Вам заздалегідь було надіслано проект порядку денного. Сьогодні планується розглянути чотири законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним, 1 проект, щодо якого комітету доручено опрацювати та подати висновок до головного комітету, та низку інших питань.

Також, шановні колеги, звертаю вашу увагу, що я вношу пропозицію включити до розділу "інші питання" питання номер 7: питання про звернення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Денісової Людмили Леонтіївни щодо підтримки пропозицій до Бюджетної декларації на 2022-2024 роки щодо збільшення видатків на здійснення парламентського контролю за додержанням пенсійних прав і свобод людини і громадянина уповноваженим.

Шановні колеги, чи будуть ще зауваження, доповнення до порядку денного? Якщо більше немає, шановні колеги, я ставлю на голосування... Чи потрібно окремо голосувати за мою пропозицію, включення, чи можемо сразу голосувати за порядок денний? Дякую, пані Неллі, за підтримку.

Шановні колеги, тоді ставлю пропозицію затвердити порядок денний з моєю пропозицією щодо включення питання, яке я зачитав, сьомим питанням в наш порядок денний. Прошу голосувати. Для тих, хто вперше присутній на засіданні нашого комітету, повідомляю, що я зачитую абсолютно всіх членів нашого комітету і для голосування потрібно, щоб народний депутат піднімав руку і вголос висловлював свою позицію.

Прошу голосувати за порядок денний.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович. Відсутній.

Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги. Рішення прийнято одноголосно.

І до нас доєднався народний депутат Олександр Любимович Копилєнко. Отже, на даний час у нас 9 народних депутатів.

Переходимо до розгляду першого питання: законопроекти, з опрацювання яких наш комітет визначено головним. Проект Закону України про корінні народи України (реєстраційний номер 5506), внесений Президентом України Зеленським Володимиром Олександровичем та визначений ним як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України.

Шановні колеги, по даному питанню ми запрошували наступних представників центральних органів виконавчої влади. Чи присутній у нас Карандєєв Ростислав Володимирович, перший заступник міністра культури та інформаційної політики України? Немає.

Яременко Ігор Олександрович, заступник міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій.

ЯРЕМЕНКО І.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гнаповський Андрій Олександрович, тимчасово виконуючий обов'язки голови Державної служби України з етнополітики.

ГНАПОВСЬКИЙ А.О. Присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Буткевич Ольга Володимирівна, представник Державної служби України з етнополітики.

БУТКЕВИЧ О.В. Так, я є на місці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рогова Віра Борисівна, заступник міністра освіти і науки України.

РОГОВА В.Б. Присутня. Добрий день!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня!

Кононенко Юрій Григорович, начальник Головного управління загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України.

КОНОНЕНКО Ю.Г. Добрий день! Так, присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дір Лариса Володимирівна, начальник Управління закордонного українства та гуманітарного співробітництва Міністерства закордонних справ України.

ДІР Л.В. Доброго дня! Присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сиротенко Сергій Володимирович, заступник Керівника Секретаріату Уповноваженого із захисту державної мови.

СИРОТЕНКО С.В. Так, присутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Отже, переходимо до представлення законопроекту з урахуванням того, що даний законопроект розроблявся Президентом України в співпраці, наскільки мені відомо, з Міністерством з питань реінтеграції. Надаю слово заступнику міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Яременку Ігорю Олександровичу. Будь ласка.

ЯРЕМЕНКО І.О. Дякую.

Шановний пане голову, шановні народні депутати, на ваш розгляд пропонується по-справжньому історичний документ. Поняття "корінний народ" було закріплено в Конституції України рівно 25 років тому. Чверть століття, тобто протягом життя цілого покоління точилися дискусії. Я не хочу розбирати зараз причини, через які статус корінних народів не було належним чином унормовано в українському законодавстві, вони були різні і зараз, в принципі, це неважливо. Важливо, що протягом тривалого часу не було закріплено права і способи їх реалізації спільнотами, які є невід'ємною частиною українського народу. І навіть після заяви Верховної Ради України від 20 березня 2014 року. Зараз є шанс перегорнути цю сторінку і відкрити нову.

В основі законопроекту, який внесено Президентом України, є напрацювання кількох інституцій, в тому числі Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій, представництво Президента України в Автономній Республіці Крим, а також експертів та неурядових організацій. Документ повністю відповідає принципам Декларації ООН про права корінних народів, фактично він є консенсусним, тому деякі комітети пропонували підтримати його одразу і за основу в цілому. Законопроектом зокрема пропонується: перше – розкрити поняття "корінний народ", визначити, що це автохтонна етнічна спільнота, яка сформувалася на території України, є носієм самобутньої мови і культури, має традиційні

соціальні культурні або представницькі органи, самоусвідомлює себе корінним народом України, становить етнічну меншину в складі її населення і не має власного державного утворення за межами України.

Друге. Встановити, що корінними народами України, які сформувались на території Кримського півострова, є кримські татари, караїми та кримчаки.

Третє. Визначити перелік основоположних культурних, освітніх, мовних та інформаційних прав корінних народів.

Четверте. Визначити правовий статус їхніх представницьких органів та принципи їх підтримки з боку держави, забезпечити ресурси. Це фундамент, він дасть можливість сконцентруватися на змістовних речах, не на деклараціях, а на конкретних заходах, які гарантують збереження самобутності, унікальної культури, забезпечить сталий розвиток корінних народів. Це вже робиться, і деякі речі відбуваються вперше. Наприклад, якщо говорити про кримськотатарський народ, то згідно з указом Президента уряд розробляє стратегію розвитку кримськотатарської мови на 2022-2032 роки. Готується затвердження алфавіту кримськотатарської мови на основі латинської графіки. Вперше з моменту захоплення Криму Росією державну підтримку отримав дитячий кримськотатарський телеканал "Ляле". Формується сталий механізм підтримки мовлення на Крим у рамках чинного законодавства. У законопроект додатково закладено окрему норму, що медіа представницьких органів корінних народів можуть отримувати підтримку від держави.

Особисто я впевнений, коли ми перейдемо умовно від акції раз на рік 18 травня до системної роботи з реалізації окреслених прав, дуже швидко у суспільстві зникне безліч стереотипів, які сформовані ще за радянських часів. Книжки, фільми, навчальні програми, підтримка медіа, заходи для дітей, збереження культурної спадщини – все це має стати частиною повсякденної рутинної роботи в інтересах корінних народів.

Шановні народні депутати, коли ви будете ухвалювати рішення, я прошу вас врахувати, що цей закон є по-справжньому доленосним для

людей, більшість з яких знаходяться під тиском окупантів. Їх небагато. Перепис 2001 року дає цифру близько 250 тисяч на три корінні народи. Нехай це буде 300 тисяч, чи навіть трошки більше, адже люди ще повертались з заслання. Це одно, це населення такого міста як Полтава чи київської Оболоні. Але немає в світі іншої держави, яка може боротися за них, немає іншої влади, яка здатна забезпечити продовження їхньої історії. Ми можемо дати сигнал, який поверне надію багатьом, а в підсумку сприятиме поверненню Криму і Севастополя. Прошу вас підтримати.

Також ми, розглянувши висновок ГНЕУ, хотіли б одразу висловити деякі наші пропозиції. І в преамбулі законопроекту слова "Віденську декларацію" замінити словами "Віденську декларацію та програму дій, прийняті на Всесвітній конференції з прав людини 25 червня 1993 року".

Частину третю статті 7 викласти у редакції наступній: "Корінні народи мають право на спрямування частини доходів, отриманих бюджетами всіх рівнів від користування природними ресурсами, що знаходяться на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, на потреби корінних народів України, які встановлені цим законом. Перелік наведених доходів та розміри їх частки, що зараховуються до відповідного бюджету, видатків, що здійснюється за рахунок таких доходів, встановлюється Бюджетним кодексом України".

Пункт Б частини другої статті 11 викласти у редакції: "Доповнити статтю частиною сьомою такого змісту: "Держава може надавати підтримку засобам масової інформації, утвореним за участі представницьких органів корінних народів, у випадках, передбачених Законом України "Про корінні народи України".".

Прошу вас підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ігор.

Шановні колеги, з урахуванням, що ми запрошували представників багатьох в тому числі і громадських організацій, я думаю, що я висловлю

пропозицію від всіх нас, що, безумовно, потрібно підтримувати прийняття даного законопроекту.

Єдине що, щоб не витратити багато часу, я хочу запитати у народних депутатів, чи будуть пропозиції щодо процедури прийняття даного законопроекту в сесійній залі і чи будуть народні депутати, які будуть висловлюватись проти прийняття даного законопроекту, щоб послухати в першу чергу їх?

Будь ласка, Олександр...

УМЄРОВ Р.Е. Дмитро Валерійович, я можу...

КОПИЛЕНКО О.Л. Так ніби я перший був.

УМЄРОВ Р.Е. О'кей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, перший був Олександр Любимович Копиленко, а потім народний депутат Умеров. Будь ласка. Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Спасибі, Дмитре Валерійовичу. У мене було питання до доповідача одразу. І я би хотів висловитися з цього приводу.

Безперечно, я підтримую цей закон, тим більше, що це є президентський законопроект. Але в мене є кілька питань, на які я хотів би звернути увагу. І в якому порядку ви пропонуєте це робити; поставити питання, потім обговорювати; чи послухати всіх, хто буде представляти цей законопроект?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що якщо у вас є питання, Олександр Любимович, давайте почнемо з питань.

КОПИЛЕНКО О.Л. Все-таки я брав участь у підготовці проекту Конституції і самої Конституції 1996 року, від 1990 року до конституційної ночі, і у підготовці проекту Конституції Автономної Республіки Крим. І я все-таки не знайшов у Конституції України розгорнутого поняття "корінні народи". Це відома стаття 11, що держава сприяє консолідації української нації, самобутності всіх корінних народів і національних меншин. Більше цього, в тому числі у розділі, який стосується Криму, там цього немає визначення.

І ще одне питання до шановного доповідача. Крім кримських татар, караїмів, кримчаків, кого ще відносимо до корінних народів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Ігор.

ЯРЕМЕНКО І.О. Дякую, пане Олександр, за це запитання.

КОПИЛЕНКО О.Л. Вибачте, я хочу зразу поправити. Вибачте, звертайтеся до мене Олександр Любимовичу. Цей новяз, пане Ігорю, це як з Кабачка "13 стульєв". Будь ласка, є канон український, отак звертайтеся до мене. Прошу.

ЯРЕМЕНКО І.О. Олександр Любимовичу, щодо вашого першого питання. Ви абсолютно праві, Конституція на сьогоднішній день не має розгорнутого визначення корінних народів, і саме тому в цьому законопроекті пропонується таке визначення.

Що стосується другого питання, цим законопроектом передбачається визнати корінними народами Криму кримських татар, караїмів та кримчаків. Згідно нашої оцінки і роботи з науковцями існують різні думки щодо корінних народів, але ми чітко розуміємо, що є спільна позиція, що саме ці три народи є корінними, і вони не викликають...

КОПИЛЕНКО О.Л. Вибачте, будь ласка, послушайте мене. Я дуже прошу, я вже не раз казав на засіданні комітету, оцей курс ліквідації неписьменності не потрібний. Я вам поставив конкретне питання: кого ще, крім ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

КОПИЛЕНКО О.Л. Абсолютно правильно, кримських татар, караїмів та кримчаків, ви відносите до корінних народів зараз? Хто ще, за вашими міркуваннями, скажімо так, може бути корінним народом?

ЯРЕМЕНКО І.О. За нашими міркуваннями, всі три перчислені в даному законопроекті.

КОПИЛЕНКО О.Л. Я у вас запитую, хто ще, крім кримських татар, караїмів, кримчаків? Оскільки називається Закон про корінні народи. А в проекті закону окремо є корінні народи, окремо є стаття, яка стосується окупованого Криму.

Будь ласка, хто ще відноситься до корінних народів?

ЯРЕМЕНКО І.О. Ще раз, законопроект чітко визначає три корінні народи, які, на нашу думку, можуть бути визнані корінними народами згідно цього законопроекту.

КОПИЛЕНКО О.Л. Ви не відповіли на моє запитання. Я так розумію, ви не зможете відповісти. Все, спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Рустем Енверович Умеров.

УМСРОВ Р.Е. ... *(Не чути)* так, як ми вже достатньо... алло..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, ми вас чуємо, але погано, пане Рустеме.

УМСРОВ Р.Е. Якщо є можливість, хочу вас попросити рекомендувати Верховній Раді прийняти, або нашому комітету прийняти за основу та в цілому цей президентський законопроект. І пропонувати Верховній Раді також проголосувати або прийняти за основу та в цілому.

Так як дуже багато вже було роботи зроблено, то теж прошу поставити на голосування вже.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Рустеме.

Шановні народні депутати, у нас є перша пропозиція: рекомендувати Верховній Раді даний законопроект проголосувати за основу і в цілому.

Шановні народні депутати, чи є ще бажанчі висловитись з даного питання? Будь ласка, Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Є. Я хотів би звернути увагу шановних колег, з одного боку, давно назріла проблема. Вперше поняття "корінний народ" з'являється в Конституції 96-го року. Потім було кілька проектів і про статус корінних народів, різні варіанти у різних скликаннях, і окремо про статус кримськотатарського народу, і ця проблема давно перезріла. Паралельно вже встигли ухвалити Декларацію прав корінних народів.

Але, на мій погляд, є кілька сюжетів, на які треба звернути увагу. Насамперед, можливо, варто змінити назву цього закону і повернутися до того, власне кажучи, на кого він розрахований. Так і назвати: Закон про кримськотатарський народ. Ці варіанти були. Оскільки, на жаль, доповідач цього закону не зміг сказати, хто ще, крім кримських татар, караїмів, кримчаків, відноситься до корінних народів.

Є чимало інших питань, вони делікатні, але про них треба говорити. Декларація прав корінних народів 2007 року, вона не містить означення "корінний народ". Це була давня проблема, і вона, власне кажучи, гальмувала прийняття цієї декларації, і вона такою і залишилася.

Питання корінних народів, відверто кажу, і це обговорювалося ще напередодні прийняття Конституції, вона має давню історію. Корінні народи ще за Конвенцією 89-го року, відповідними актами Міжнародної організації праці, вони добре відомі. Це народи, які ведуть традиційний, в тому числі кочовий, племінний спосіб життя.

Потім ця конструкція штучно перейшла на наш ґрунт з відповідними проблемами, що витікають з цього. Власне кажучи, ми це бачимо навіть в тому, як штучно положення нинішньої декларації переносяться в текст цього закону, зокрема в тому числі право на самовизначення. Але в конвенції це право на самовизначення значно, ширше ніж реалізація цього права через представницькі традиційні органи корінних народів. Власне кажучи, у нас є лише один традиційний представницький орган корінного народу – це Меджліс кримськотатарського народу.

Тому я вважав би, що нам для уникнення... Крім того, є суспільне сприйняття самого терміну "корінний народ", який суттєво відрізняється від того, що сказано в цьому законопроекті. І певне хибне нерозуміння того, що корінний народ – це той, який ніби з'явився раніше на тій чи іншій території. Але проблема не в тому, хто прийшов раніше на ту чи іншу землю.

Тому я вважаю, що правильно було б в процесі підготовки цього законопроекту до розгляду і прийняття в сесійній залі, варто було б, можливо, змінити назву, зорієнтувавши її повністю на кримських татар, караїмів і кримчаків. Відповідно, можливо, але це вже проблеми підготовки законопроекту до розгляду, зняти деякі положення закону, які стосуються Декларації про права корінних народів і які абсолютно далекі від наших реалій, нашого... *(Не чути)*

Тому я просив би на це звернути увагу, в усякому разі для того, щоб

цей закон мав більше шансів пройти у Верховній Раді.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Шановні колеги, як відомо, і про це вже говорив шановний пан Ігор Яременко, згідно статті 11 Конституції України держава сприяє розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України.

Однак дефініції терміну "корінні народи", тобто роз'яснення того, які народи і за якими ознаками вони підпадають під термін "корінні народи", не було.

Причин тут декілька, в тому числі і опір більшості... *(Не чути)* попередніх каденцій в прийнятті на цю тему відповідних правових актів. Та і сам термін "корінні народи" в 1996 році був введений в Конституцію після подолання досить сильного опору комуністичних, прорадянських і проросійських сил в складі тодішнього парламенту.

Про права корінних народів стало можливим говорити в основному лише після Революції Гідності 2014 року. І першим таким актом стала Постанова Верховної Ради від 20 березня 2014 року під назвою "Про Заяву Верховної Ради України відносно гарантій прав кримськотатарського народу в складі Української держави"...*(Не чути)* якого говорилося. Україна гарантує збереження та розвиток етнічної культури, мови, релігійної самобутності кримськотатарського народу як корінного народу та всіх остальных національних меншин України.

Ми розглядаємо сьогодні законопроект, розроблений за участю багатьох фахівців в галузі конституційного права, національних і правозахисних організацій і поданий до Верховної Ради Президентом України. Він покликаний заповнити цю прогалину в законодавстві України.

Він відповідає європейським стандартам в галузі прав людини та вимогам Декларації ООН про права корінних народів, до якої Україна приєдналася в 2014 році.

Нагадую, що про необхідність прийняття цього закону говориться і в Резолюції Європарламенту від 11 лютого 2021 року, де в пункті 60 чітко говориться: Європарламент закликає Україну прийняти закон про корінні народи України, про статус корінного кримськотатарського народу і про внесення поправок в Конституцію для визнання національної територіальної автономії кримськотатарського народу в межах України, і зокрема в Криму, що пов'язано з невід'ємними правами корінного кримськотатарського народу на самовизначення.

Передбачається, що цей закон після прийняття його Верховною Радою буде підписаний Президентом 23 серпня цього року на саміті "Кримської платформи" в Києві.

Отже, я пропоную поставити на голосування і прошу проголосувати за прийняття цього закону в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Мустафа.

З урахуванням, що в нас є різні точки зору, тоді будемо висловлювати, чути позицію представників міністерств, які в нас присутні. Єдине буду просити – максимально коротко: підтримуєте, не підтримуєте; якщо підтримуєте - аргументи; якщо не підтримуєте – аргументи.

Будь ласка, позиція Міністерства культури та інформаційної політики України, Карандєєв Ростислав Володимирович. Пане Ростислав, ви з нами? Немає.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Хвилиночку, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми поки чекаємо, давайте позицію... Да, пане

Ростиславе.

КАРАНДЄЄВ Р.В. Доброго дня, шановні колеги. Я прошу вибачити. Паралельно беру участь в засіданні Комітету гуманітарної та інформаційної політики.

Міністерство культури дуже уважно розглянуло запропонований проект, законопроект. Справді, удосконаленню немає меж і в процесі нашого вивчення цього законопроекту були різні думки як з боку фахівців міністерства, так і представників Державної служби з свободи совісті та етнополітики. І, як на нашу думку, було багато і слухних пропозицій і зауважень.

В той же час, обговорюючи це питання разом з міністром культури і інформаційної політики, було прийнято політичне рішення - наразі більш важливо і доцільно підтримати розроблений законопроект повністю та у разі необхідності з часом при випробуванні і застосування тих чи інших норм вже вносити до нього якісь зміни або доповнення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Ростиславе.

Будь ласка, позиція Державної служби України з етнополітики та свободи совісті. Пан Андрій Гнаповський.

ГНАПОВСЬКИЙ А.О. Шановні колеги, Дмитро Валерійович, ДЕСС підтримує позицію міністерства щодо необхідності прийняття цього проекту закону. Разом з тим, коротко хочу сказати, що просимо в подальшому розглянути законопроект і звернути увагу на кілька аспектів, щоб запобігти можливих юридичних колізій у майбутньому та забезпечити ефективну державну політику, спрямовану на підтримку корінних народів України.

Питання політичного статусу корінного народу і представницького органу корінного народу, який міститься у законопроекті, наразі відсутні в Конституції України. Відповідно важливо пропрацювати ті моменти в

майбутньому з фахівцями конституційного права, щоб виключити потенційні правові колізії. Також на майбутнє, я так розумію, ми просимо звернути увагу на те, що хоча в Конституції України нерозрізнені поняття корінний народ та національні меншини, Рамкова конвенція про захист національних менших спрямована на захист, зокрема, і корінних народів. З низки статей конвенції, зокрема статті 6, випливає, що ця конвенція не розрізняє поняття "національні меншини" і "корінний народ" подібно до Конституції України. А натомість в понятті "національна меншина" попри всі етнічні, релігійні, мовні та культурні меншини.

Відповідно, плануючи прийняття два окремих закони про корінні народи і про національні меншини, важливо забезпечити їх взаємоузгодженість, оскільки рамкова конвенція релевантна до обох цих законопроектів. Інакше кажучи, законодавство України спрямовано на реалізацію статті 11 Конституції України, має враховувати і Закон України про національні меншини, і Закон України про корінні народи, має відповідати рамковій конвенції. Це коротко про те, що ми хочемо зауважити.

Дякуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція Міністерства освіти і науки України. Віра Борисівна Рогова або Юрій Григорович Кононенко, хто з вас? Юрій Григорович, будь ласка.

КОНОНЕНКО Ю.Г. Шановний пане голову, шановні народні депутати України, Міністерство освіти і науки, безумовно, підтримує прийняття цього законопроекту. В той же час, ми хотіли зауважити таке. Закон "Про освіту", який був прийнятий в 2017 році, він досить чітко виписав особливості застосування законодавства, в тому числі навчання мовами і вивчення мов щодо корінних народів. І ми у своєму висновку зауважили, що, наприклад, звужувати правила лише на вивчення мови корінного народу неправильно і це не відповідає Конституції України.

Тому наша пропозиція зводиться до того, що треба обов'язково посилатися на законодавство про освіту, тобто на Закон "Про освіту" і спеціальні закони у сфері освіти, в яких досить детально написано, яким чином це право реалізується. Зокрема, можна сказати, що, наприклад, дошкільна і загальна середня освіта повністю можуть надаватися мовою корінного народу.

І, крім того, як колега попередній говорив, також треба врахувати вимоги Рамкової конвенції про захист національних меншин, а також Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. І обов'язково в цьому законі слід зазначити, що держава сприятиме вивченню історії культури, традицій корінних народів, а також готуватиме кадри викладачів з мов корінних народів. Це важливо, ми ці пропозиції у письмовому вигляді подали.

Отже, таким чином, в частині освіти законопроект потребує суттєвого доопрацювання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Григорович.

Будь ласка, Лариса Володимирівна Дір, позиція МЗС.

ДІР Л.В. Дякую, пане головуєчий, за надане слово.

Міністерство закордонних справ підтримує законопроект. Він кореспондується, його положення, з Декларацією про права корінних народів і за двома актами...*(Не чути)*

Якщо дозволите, МЗС має три ремарки, одна з яких стосується статті 2 законопроекту. Ми пропонуємо, що "корінні народи України мають право на самовизначення" слова "в Україні" замінити "в складі України". Це, в принципі, буде кореспондуватися з текстовкою заяви, яка була прийнята у 2014 році.

Потім я хочу підтримати пропозицію Міністерства освіти. Йдеться про доповнення частини першої статті 5 законопроекту, там, де запропонована

редакція звужує права корінних народів.

Натомість стаття 7 Закону "Про освіту" унормовує це, більш вищий ступінь. Можна, наприклад, використати таку схему, як була використана в законопроекті про нацменшини, там, де відсилочною нормою забезпечувались права нацменшин із посиланням на Закон "Про освіту". Точно так же використати в статті 5 законопроекту з посиланням, що всі права освітянські для корінних народів або відсилочною нормою, або продублювати.

І стосовно статті 10 законопроекту, вона має назву "Міжнародне представництво корінних народів України". Якщо ви дозволите, ми пропонуємо "Міжнародне співробітництво корінних народів", а не "представництво". Тому що змістовно воно і розкривається як співробітництво, а не представництво, для того щоб було чітке розуміння, що це не створюється якийсь окремий суб'єкт міжнародного права.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ларисо Володимирівно.

Будь ласка, Сергій Володимирович Сиротенко, позиція Уповноваженого із захисту державної мови.

СИРОТЕНКО С.В. Дякую, Дмитре Валерійовичу. Ну, ви просили бути максимально коротким, і позиція Уповноваженого мені дозволяє бути максимально коротким.

Уповноважений із захисту державної мови повністю підтримує цей законопроект, без жодних зауважень, він повністю узгоджується із Законом "Про забезпечення функціонування української мови як державної". І, в принципі, ми вважаємо, що повністю дозволяє реалізувати як права українців на користування українською мовою, тобто не звужує, не зменшує і кореспондується з законом, так і права корінних народів. В принципі, ми "за" повністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Сергій Володимирович.

Будь ласка, У нас присутній на засіданні комітету Антон Кориневич. Антон Олександрович, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим. Будь ласка, ваша позиція.

КОРИНЕВИЧ А.О. Доброго дня, шановні колеги, доброго дня пане голову, Дмитре Валерійовичу! Дякую за надане слово. Ми представляємо Президента України у всіх питаннях, які стосуються Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. І цей законопроект – це є позиція Президента.

У Президента є політична воля, у Президента є чітке розуміння ситуації, у Президента є бажання це питання закрити ближчим часом до установчого саміту Кримської платформи. Це питання для Президента важливе, особисто важливе.

Суттєво доопрацьовувати можна багато що. Це питання суттєво доопрацьовувалося 30 років, або 25 років після прийняття Конституції України. Його можна ще суттєво доопрацьовувати, часу у держави на це немає. Держава має закривати прогалину, правову лакуну у захисті корінних народів. І всі три народи, які перелічені у відповідному законопроекті, потребують захисту з боку держави, тому що всі вони знаходяться під загрозою або зникнення, або ж суттєвого порушення їх прав: мовних, культурних - знищення їх самобутності з боку держави-окупанта Російської Федерації.

Тож ми би просили всіх членів комітету і в цілому всіх народних депутатів підтримати відповідний законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка... *(Шум у залі)* Пані Людмила Леонтіївна, позиція Уповноваженого.

ДЕНІСОВА Л.Л. Доброго дня. Шановні колеги, шановний пан голово, всі присутні! *(Не чути)* ... Мене чути?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, ми вас чуємо, пані Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. ... щодо підтримки даного законопроекту.

ЧИЙГОЗ А.З. Вибачте, там Рустем щось хоче сказати, але щось із зв'язком.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я бачу, що він пробивається...

УМСРОВ Р.Е. Я вибачаюсь, просто у мене може зв'язок пропасти, я просто хочу віддати, якщо пропаде, голос за основу і в цілому, якщо буде пропадати, буде голосування, я свій голос "за" віддаю. Якщо пропаде. Я зараз на зв'язку і вибачаюсь, що я перебив. Вибачаюсь.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Рустеме.

Да, Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Можна продовжувати? Дякую дуже.

Ми висловлювали підтримку даному законопроекту. Я не можу не сказати, що там, безумовно, є деякі норми декларативного характеру, деякі норми, які не визначають, наприклад, що саме таке представницькі органи, участь корінних народів в представницьких органах. Але це можна все доопрацювати.

Але я не можу не сказати про дивну позицію Державної служби України з етнополітики та свободи. Шановні колеги, як орган, який здійснює

парламентський контроль за додержанням прав і свобод людини і громадянина... *(Не чути)* захист, я хотіла б звернутися до вас, що це вашу роботу хтось робить. І тому вам потрібно включатися в процес. Ви вже другий рік поспіль тільки й розмовляєте, розповідаєте про те, кому що робити. Візьміть і робіть. Тому що тут Президент вніс законопроект, а про нацменшини взагалі робить Верховна Рада, робить наш комітет. І саме ініціатором є голова комітету.

І тому я думаю, що треба підтримувати, а потім разом доопрацювати, для того щоб він дійсно був декларацією для корінних народів України.

Дякую вам дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна.

У нас ще присутній на засіданні по цьому питанню, я надаю слово народному депутату восьмого пану Рефату Чубарову, голові Меджлісу кримськотатарського народу. Пане Рефат.

ЧУБАРОВ Р. Щиро дякую, голово. З повагою до всіх народних депутатів, які приймають участь у засіданні, як і до всіх гостей, запрошених на засідання комітету.

Закон рамковий. Я буду дуже коротко, виходячи з того, що всі ми про все розуміємо. Закон рамковий, і нарешті українська держава розкриває поняття певних статей Конституції України, де говориться про корінні народи, зокрема частину третю статті 92, де написано, що виключно законами України визначаються права корінних народів і національних меншин. Це записано в Конституції України.

Отже, ми презентуємо, Президент ініціює один із законів на виконання Конституції України. І, наскільки ми знаємо, і про це говорила зараз пані Людмила Леонтіївна, і готується також закон, новий варіант, про національні меншини.

Отже, можна удосконалювати, і в нас є пропозиції до цього

законопроекту на удосконалення. Але аж ніяк його далі не можна відкладати. І якщо виходити на ту позицію, яка була озвучена деякими депутатами, я хочу сказати, що ми приєднуємося до такої позиції, щоб його вже виносити після стількох обговорень і обмірковувань на розгляд Верховної Ради України, і схвалити його, і розглядати його і за основу, і в цілому.

І останнє. Ви знаєте, досвід Кримської Автономії, і зокрема той стан, в якому ми сьогодні всі опинилися, і, вибачте мене, але я про це скажу, і особливо в якій ситуації опинився кримськотатарський народ, повертаючись після півстоліття вигнання на свою Батьківщину, говорить про те, що багато з того, що ми робили за попередні роки української незалежності, воно не спрацювало. Більше того, воно не дало можливості укріпити українськість в Криму. Це я говорю про ті попередні документи, які приймалися, уникаючи прийняття Закону про корінні народи, про статус кримськотатарського народу.

І саме останнє. Пане голово, зрозуміло, що є пропозиції, і ми з повагою відносимося, давайте поміняємо вектор, давайте розглянемо Закон про статус кримськотатарського народу. Але кожна така зміна вектору буде викликати багато інших питань.

Зараз Президент вибрав оптимальний варіант: оце вам Закон про корінні народи, він рамковий і стосується не лише, і не тільки кримських татар, корінні народи України, а потім підходимо до вирішення інших актуальних питань, спираючись на цей закон.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Рефат.

І останній виступ. У нас ще запрошений Барієв Ескендер, голова Правління Кримськотатарського Ресурсного Центру. Максимально швидко попрошу.

БАРИЄВ Е. Дякую, пане Дмитро.

Добрий день шановні народні депутати, шановні учасники цього заходу, я також є випускником... *(Не чути)* це оонівська структура, якою готують експертів з питань корінних народів, а також я постійно співпрацюю з постійним форумом ООН у справах корінних народів, є експертом... *(Не чути)* з прав корінних народів.

Тому я хочу сказати, що цей закон, законопроект, повністю відповідає міжнародному праву. Також я хочу звернути увагу, що 3 пункт 92 статті Конституції України чітко визначає, що права корінних народів визначаються певними законами, тому нам потрібно це робити, потрібно законодавчо врегулювати це питання. І тому я пропоную рекомендувати Верховній Раді проголосувати за даний законопроект за основу, і це надасть Україні і в іміджевому плані на міжнародному рівні дуже високу планку. Тому, я думаю, це потрібно демонструвати, що Україна є держава правова, демократична та європейська.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я висловлюсь від себе. Я розумію, що ми можемо дійсно довго доробляти будь-який законопроект, тому я теж особисто вважаю, що потрібно голосувати, приймати. Врешті на 30-му році нашої незалежності з'явилася політична воля прийняття даного законопроект, тому буду сам голосувати і колег прошу підтримати даний законопроект.

Відповідаючи зразу на запитання дуже багатьох громадян України, чому тільки 3 представника, 3 національні меншини, 3 етноси визначені як представники корінного народу, я неодноразово відповідав на це запитання і скажу, що основним критерієм визначення, чи підпадає будь-який етнос під визначення саме корінного народу, є так названа "материнська" держава у такого етносу. Якщо держава є, то автоматично корінним народом не може вважатися такий етнос.

Завжди легше всього приводити приклад на своєму досвіді. Я думаю,

що всі ви знаєте, я є представником грецької національної меншини, отже, з інших критеріїв, які визначені в цьому законі, ми можемо розглядатися як потенційно корінний народ. Ми розвивались на території сучасної України і робили це тисячоліття назад. Але є материнська держава - Греція, яка підтримує розвиток мови, культури, традицій. У корінних народів згідно міжнародного права такої материнської держави немає.

Отже, саме тому на цій підставі Президент України визначив виключний перелік етносів на території України, які можуть підпадати під визначення "корінних народів". Це етноси, чітко зафіксовані в даному законопроекті.

З врахуванням того, що ми сьогодні почули, і вже була пропозиція від народного депутата Рустема Умерова голосувати і рекомендувати Верховній Раді прийняти даний законопроект за основу і в цілому на засіданні Верховної Ради України.

Також звертаю вашу увагу, що у нас були пропозиції зачитані від представництва Міністерства з питань реінтеграції, Яременко Ігор Олександрович зачитав пропозиції, і також Лариса Володимирівна Дір, яка представляє позицію Міністерства закордонних справ, теж зачитала пропозиції. Вони фактично є пропозиціями техніко-юридичного характеру.

Тому я пропоную, шановні народні депутати, пропозицію, яку я буду ставити на голосування. Рекомендувати Верховній Раді України включити проект Закону України про корінні народи України (реєстраційний номер 5506, поданий Президентом України) до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти його за основу та в цілому як закон.

Також (я не буду зараз вже перечислювати) включити зачитані пропозиції техніко-юридичного характеру, які надійшли від Міністерства реінтеграції та Міністерства закордонних справ.

І другий. Це буде оформлено, як перший пункт. І другий пункт: доручити комітету спільно з Головним юридичним управлінням Апарату

Верховної Ради України здійснити його техніко-юридичне доопрацювання при підготовці на підпис Голові Верховної Ради України. Саме в такій пропозиції Закон України про Регламент дозволяє нам вносити деякі поправки, уточнення і голосувати за основу та в цілому.

Також в своїй пропозиції, шановні народні депутати, звертаю вашу увагу, що прошу проголосувати, якщо дана пропозиція не знайде підтримку в залі або хтось з народних депутатів висловиться проти того, щоб на одному засіданні даний законопроект був проголосований як закон за основу і в цілому, автоматично від нашого комітету ми звертаємося до Голови Верховної Ради України, щоб була підтримана пропозиція щодо скорочення строків при підготовці до другого читання.

Тому, народні депутати, прошу проголосувати за таку пропозицію, якщо не буде інших пропозицій, доповнень, зауважень. Якщо немає, прошу голосувати за пропозицію, яку я висловив.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович .

КОПИЛЕНКО О.Л. Все-таки я вважав би, що варто було змінити назву. Принагідно передаю палке вітання Рефату Чубарову. Я думаю, що вже років 25 ми з ним дискутуємо на різних майданчиках. Я голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я голосую " за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович . Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович. Всі ви чули його позицію, він голосує "за".

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

Переходимо до наступного питання нашого порядку денного. На ваш

розгляд...

ЧИЙГОЗ А.З. Тобто єдиногласно, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, одноголосно прийнято дане рішення.

ЧУБАРОВ Р. Пане голово, вибачте, будь ласка. Дозвольте мені прилюдно подякувати вам всім, і особливо Олександрю Любимовича за його позицію також. Я сподіваюсь, що у Верховній Раді він проголосує і закличе всіх своїх також колег.

Дуже дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Рефате.

Шановні колеги, переходимо до другого питання порядку денного. На ваш розгляд пропонується проект Закону України про внесення зміни до розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)" щодо тимчасових підстав незастосування заходів адміністративного впливу за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї (реєстраційний номер 5478, поданий народним депутатом України Лубінцем та іншими народними депутатами України).

Шановні колеги, з урахуванням...

ЯКОВЛЄВА Н.І. Дмитро Валерійович, мікрофон у вас вимкнтий, ми вас не чуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, щось технічна якась проблема.

Шановні колеги, з урахуванням, що я є ініціатором даної законодавчої ініціативи, хочу коротко його представити, що метою законопроекту є

незастосування до громадян України, які проживають на тимчасово окупованих територіях України, на період дії карантину або на час блокування діяльності КПВВ, у тому числі з підстав запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, штрафів за порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї, якщо такі порушення настали з підстав гуманітарного характеру, визначених Кабінетом Міністрів України.

Що відбувається? На території тимчасово окупованій КПВВ перекриті окупаційною владою, вони з різних підстав не випускають громадян України на територію, яка контролюється керівництвом держави, Президентом і урядом, для того, щоб фактично були здійснені соціальні виплати, підтримка соціальних, економічних зв'язків, елементарні речі. Зараз не випускають, блокують, щоб не виїжджали діти та не вступали до українських вишів.

Автоматично громадяни України не з власної волі вимушено виїжджають на територію Російської Федерації і потім заїжджають на територію України в Харківській області чи в інших областях. Автоматично згідно чинного законодавства України їх дії підпадають під дію як незаконний перетин державного кордону України, і Державна прикордонна служба вимушено накладає на них адміністративні стягнення у вигляді грошових стягнень від 1700 гривень до 5100. Зрозуміло, що цю ситуацію потрібно терміново міняти.

Даний законопроект розроблявся разом з Міністерством з питань реінтеграції, Міністерством внутрішніх справ, Державною прикордонною службою, Уповноваженим Верховної Ради України. Всі висловлюють позицію підтримки даного законопроекту. Він є невеликим, технічним.

Також надійшли на адресу комітету листи щодо підтримки даного законопроекту: лист Моніторингової місії ООН, лист благодійної організації "Благодійний фонд "Восток-SOS". Коаліція громадських організацій, що опікуються питанням захисту і дотриманням прав внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали у зв'язку із збройним конфліктом. Це Центр

прав людини ZMINA, Громадська організація "Донабас-SOS", Громадська організація "Крим-SOS", Благодійний фонд "Право на захист", Благодійний фонд "Восток-SOS", Громадська організація "Громадський холдинг "Група впливу", Благодійний фонд "Стабілізуєшен Суппорт Сервісез", Кримська правозахисна група та інші.

Тому, шановні народні депутати, я думаю, що якщо не буде інших пропозицій, я зразу вношу пропозицію поставити на голосування пропозицію голосувати та рекомендувати Верховній Раді України зазначений проект закону за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому. Єдине що, звернуло нашу увагу Головне науково-експертне управління, що доречно було би, єдине зауваження: не зовсім коректно використання терміну "заходи впливу" за адміністративні порушення. Дійсно, згідно статті 24 Кодексу України про адміністративні правопорушення міра відповідальності особи за адміністративне стягнення є адміністративне стягнення - юридичний термін, одним з видів якого і є штраф. Натомість поняття "заходи впливу" в Кодексі України про адміністративні правопорушення застосовується у контексті відповідальності неповнолітніх. Це згідно статті 24 прим.1.

Таким чином, у запропонованій редакції законопроект не охоплює всіх суб'єктів, на яких мала би поширюватись його дія, оскільки оперує виключно поняттям "заходи впливу". Тому я пропоную, шановні колеги, в нашому рішенні комітету рекомендувати Верховній Раді України проект закону за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу та в цілому з урахуванням таких пропозицій комітету, якщо буде на то підтримка комітету.

Перше. Назву законопроекту викласти в такій редакції: "Про внесення зміни до розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих тимчасових підстав незастосування адміністративних стягнень та заходів впливу".

І абзац другий пункту 1 законопроекту викласти в такій редакції: "Установити, що до громадян України, які проживають на тимчасово

окупованих територіях України, на період дії карантину або на час блокування діяльності контрольних пунктів в'їзду-виїзду не застосовуються адміністративні стягнення та заходи впливу за адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України або виїзду з неї, якщо такі порушення настали з підстав гуманітарного характеру, визначених Кабінету Міністрів України".

І також третім пунктом: "Доручити Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономній Республіці Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин при підготовці відповідного тексту на підпис Голові Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання".

Також зразу в нашому рішенні зазначити, що якщо пропозиція нашого комітету щодо голосування за основу і в цілому не знайде підтримки або хтось з народних депутатів буде виступати проти і буде даний законопроект проголосований тільки за основу, щоб наш комітет проголосував за пропозицію рекомендувати Верховній Раді України скоротити строки при підготовці пропозицій до другого читання з 14 робочих днів до 7, щоб це теж було зафіксовано в рішенні нашого комітету.

Шановні народні депутати, чи є бажані висловитись по даному питанню? Чи є інші пропозиції до пропозиції, яку я ініціював? Якщо немає, буду ставити на голосування, шановні народні депутати.

Прошу проголосувати і підтримати.

Бойко Юрій...

КУРИЛЮК Ю.Б. А дозвольте слово прикордонникам, якщо можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, прикордонники... надійшов лист, я сказав, що всі підтримують, в тому числі Державна прикордонна служба України

підтримує прийняття даного законопроекту.

Тому ваша позиція висловлена...

КУРИЛЮК Ю.Б. Ні, ми цілковито підтримуємо. Якщо можна, буквально одна фраза.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КУРИЛЮК Ю.Б. Ми цілковито його підтримуємо. Бо дійсно брали участь в опрацюванні цього законопроекту. І ми, як ви сказали, тісно безпосередньо стикаємося з цими випадками.

Ми обговорювали нещодавно і з нашими колегами з Міністерства тимчасово окупованих територій цей законопроект. У нас, якщо чесно кажучи, виникла певна дискусія з приводу того, що там не визначена ця вимушеність в цьому законопроекті. Можливо, все ж таки техніко-юридичну правку передбачити, ми б хотіли її озвучити. Там після слів "проживають на тимчасово окупованій території" додати "та не змогли в установленому законодавством порядку України виїхати з цих територій або в'їхати на них".

І з приводу зауваження Науково-експертного управління, про що ви говорили, про заходи адміністративного впливу. Дивіться, в тому ж законопроекті вноситься зміна, цей COVID, те, що звільняє від відповідальності іноземців, які не змогли виїхати через COVID з території України. Там якраз застосовується це положення - заходи адміністративного впливу, і ця норма працює.

І Головне науково-експертне управління висловлює певну таку наукову думку. Тут мається на увазі також і те, що заходи адміністративного впливу - це мається на увазі і затримання, що ми не тільки звільняємо від відповідальності як такої, а також і не затримуємо, і далі інші заходи адміністративного впливу, наприклад, такі як огляд, заходи забезпечення і так далі.

Тому ми би залишили те формулювання, яке є, тим паче, що саме прикордонники будуть реалізовувати цю норму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Юрій.

Знову ж таки з урахуванням, що я напряду приймав участь у розробці даного питання, і чому я зразу і сказав, що даний законопроект підтримується Державною прикордонною службою, притому в тій редакції, де був зареєстрований законопроект.

Тому я не вважаю за потрібне вносити доповнення, про які ви зараз сказали, на тій простій підставі, що ви були долучені і підтримали саме дану редакцію.

З приводу зауважень ГНЕУ. Після того, як ми його отримали, з приводу заходів впливу і адміністративних стягнень, у нас було спілкування з юристами, з юристами Міністерства внутрішніх справ, з юристами, які працюють саме в цій галузі, і всі одногосно визнали, що ГНЕУ має абсолютно слушне зауваження, і теж попросили, щоб ці фактично два слова були доповнені. Щоб не тільки використовували, щоб не застосовувались не тільки заходи впливу згідно Кодексу про адміністративні правопорушення, а й адміністративні стягнення.

Тому я і зачитав, що в назві законопроекту ми вносимо адміністративні стягнення і додаємо це в абзац другий пункту 1, в такій же редакції додати ці два слова. При такій пропозиції я і буду ставити на голосування перед народними депутатами. Дякую.

Шановні колеги, якщо більше бажаючих немає висловитись, ставлю на голосування пропозицію. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосує "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович. Відсутній.
Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Голосує "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосує "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович. Відсутній.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич. Пане Ахтеме! Відсутній.

Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, рішення прийнято одногосно. 8 народних депутатів присутні на засіданні комітету.

Переходимо до наступного питання, до третього питання порядку денного. Шановні колеги, вашій увазі пропонується проект Закону України про реалізацію публічних електронних послуг з реєстрації та декларування місця проживання в Україні (реєстраційний номер 5463), який ініціювали народні депутати Крячко, Лубінець та інші (всього 15 підписів); та альтернативний до нього проект Закону України про свободу пересування, вільний вибір місця проживання та доступ до електронних послуг з реєстрації місця проживання в Україні (реєстраційний номер 5463-1), внесений народними депутатами України Устіною, Геращенко та іншими народними депутатами України, всього 20 народних депутатів.

Коротко, шановні колеги, скажу, що обидва законопроекти мають на меті змінити порядок реєстрації місця проживання громадян, запровадження декларування та реєстрації місця проживання в Україні. Також запровадження декларування в електронній формі, впроваджується нова система реєстрації місця проживання, які ґрунтується на повідомчому принципі. До обох законопроектів надійшли зауваження від міністерств і відомств та пропозиції щодо необхідності їх урахування.

По даному питанню ми запрошували Устінову Олександрю Юріївну, народного депутата України. Чи присутня пані...

ЧИЙГОЗ А.З. Прошу вибачення, я... Ви мене чуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да, пане Ахтеме.

ЧИЙГОЗ А.З. Я за це питання "за". Я кричав, кричав, але щось ви мене

не чули.

ГОЛОВУЮЧИЙ. За попереднє...

ЧИЙГОЗ А.З. І я прошу... Да, попередніє І я прошу, вибачте, що я там ще слово взяв, але питання 3.1 прошу зняти з повістки, відкласти розгляд, там Устінова пропонувала.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, є пропозиція від народного депутата Ахтема Зейтуллайовича зняти з розгляду. Ми не можемо зняти тільки альтернативний, нам потрібно знімати обидва законопроекти.

З урахуванням того, що дане питання потрібно якомога швидше врегулювати в Україні і на даний час вже використовується електронна прописка в якості експерименту, було величезне прохання і з Міністерства цифрової трансформації, і з інших міністерств, щоб ми якомога швидше розглянути дані законопроекти і винесли їх на розгляд у сесійну залу.

Тому, шановні народні депутати, я можу поставити цю пропозицію Ахтема Зейтуллайовича, але я не знаю, наскільки буде підтримка.

Чи хоче хтось ще висловитися, як ми: розглядаємо, не розглядаємо? Я думаю, що потрібно розглядати.

Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Да, однозначно потрібно розглядати, тому що і пані Устінова підключилася, всі є зацікавлені сторони, бачу, Тетяна Печончик, я вже прочитав її пост про цю проблематику, в мене є також своє бачення цього. Тому, отже, я готовий до обговорення, щоб ми прийняли сьогодні рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

Ахтем Зейтуллайович, з урахуванням, що всі присутні, чи є все ж таки

наполягання, щоб я ставив на голосування цю пропозицію, чи ми будемо розглядати?

ЧИЙГОЗ А.З. Мені важко сказати, тому що у Рустема немає зв'язку. Він телефоном просив, щоб цю пропозицію Устінової...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я зрозумів, як ми і домовлялися, якщо є пропозиція будь-якого характеру від народного депутата - члена нашого комітету, то я таку пропозицію буду ставити на голосування. Єдине що, у нас просить слово народний депутат Устінова Олександра Юрїївна.

Чи будете наполягати на перенесенні розгляду даного питання?

УСТІНОВА О.Ю. Колеги, я б дуже просила (*Не чути*) перенести на наступне засідання. Тому що у нас зараз паралельно два комітети засідають, по реформі СБУ і (*Не чути*)... такої спешки, гарячки саме сьогодні розглядати, я б дуже просила перенести це на наступне засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зрозуміли вашу позицію, пан Олександра. Знову ж таки, у нас є стала практика, ми розглядаємо і я ставлю на голосування пропозиції народних депутатів - членів нашого комітету. Така пропозиція надійшла від народного депутата Ахтема Зейтуллайовича. Я висловив свою пропозицію, що краще розглядати, але я поставлю її на голосування.

Отже, шановні народні депутати, ставлю на голосування пропозицію народного депутата Чийгоза Ахтема Зейтуллайовича перенести розгляд даного питання на наступне засідання нашого комітету. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Вважаю, що треба відкласти. Підтримую ... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. За.

Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримались.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я – утримався, шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Не підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович. Відсутній
Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, за дану пропозицію у нас 2 голоси – за, 1 голос – проти і 6 голосів – утримались. Отже, дана пропозиція не набрала достатньої кількості голосів, переходимо до розгляду.

Пані Олександра, якщо у вас обмежений час, ми можемо просто надати з урахуванням, що ви вже з нами, я одразу надам вам можливість представити альтернативний, якщо так буде для вас зручно, а потім представлю основний законопроект, щоб не займати багато часу.

Ввімкніть, будь ласка, мікрофон, ми вас не чуємо.

УСТІНОВА О.Ю. Я перепрошую, я просто вимкнула, тому що, я ж кажу, я вийшла з іншого комітету. Це буде дивно представляти альтернативний, коли немає основного. Дякую дуже за таку можливість.

Я тоді відразу буду говорити за два законопроекти, тому що так буде... *(Не чути)*... потреба, скажімо, така. *(Не чути)*... є основний законопроект і альтернативний. Це заява Президента України і його Указ про заходи щодо забезпечення надання послуг, де чітко йшлося про те, що має бути надання місця проживання людей за декларативним признаком. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вас не чути, Олександра.

УСТІНОВА О.Ю. Ви мене не чуєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. От зараз чую, а перед цим не чули.

УСТИНОВА О.Ю. Я кажу, що головне, про що йшлося в Указі Президента, після якого фактично почалася розробка цього законопроекту, - це те, що запровадження місця реєстрації проживання має бути за декларативним принципом. Чому я подавала альтернативний законопроект? Тому що в основному законопроекті, на жаль, декларативний принцип абсолютно порушений. Тому що, якщо ви подивитесь основний законопроект, це фактично збереження статусу-кво і тої, ще старої, комуністичної прописки і надання великого переліку документів щодо місця реєстрації, які зараз не працюють.

Ми знаємо, що зараз майже 7 мільйонів людей проживають не за місцем своєї реєстрації. Я вам можу сказати, що я до цих пір людина, яка живе теж не за місцем своєї реєстрації. І насправді для того, щоб довести, що ти живеш в іншому місці, тобі треба принести величезну кількість документів. Крім цього, надати довідку про оренду житла, будь-що. Звичайно, як ви розумієте, що зазвичай власники житла відмовляють в таких довідках, тому що тоді бояться, що до них прийде податкова і будуть інші проблеми.

Що пропонується законопроектом, який я зараз представляю? Це якраз декларативний принцип реєстрації, який зараз працює в багатьох країнах світу, працює в Європі, який зараз працює і в Україні, я хочу наголосити, тому що він працює зараз для всіх внутрішньо переміщених осіб, а це майже 1,5 мільйона осіб, і показав, що цей принцип насправді є дієвим і працюючим. І такий принцип був застосований на останніх місцевих виборах, коли можна було за місцем реєстрації фактично, декларуючи, що ти проживаєш, наприклад, в Києві, в Вінниці чи в іншому місці, проголосувати в тій територіальній громаді, в якій ти проживаєш. Зараз би дуже хотілося, щоб таку можливість мали і всі інші українці, а не лише там внутрішньо

переміщені особи чи ті, яким потрібно проголосувати, мали доступ до навчання, мали доступ до всіх фактично послуг, які надає держава, саме за декларативним методом, за декларативним принципом реєструючись у помешканні.

Про що це говорить? Що людина надає свої документи, говорить про те, що "я реєструюся у такому-то помешканні". Насправді власнику помешкання буде приходити про це повідомлення. І якщо він вважає, що цієї людини там немає, то відповідно таке рішення може бути скасовано. Це не передбачає будь-яких майнових прав. Це ми не говоримо про прописку, що можна буде там реєструвати дітей, яких потім не можна виписати і там продати, скажімо, квартиру.

Також я хочу зазначити, що дуже важливо це, тому що ми насправді зрозуміємо, скільки в яких територіальних громадах насправді живе людей, тому що зараз це не зрозуміло. І зараз люди платять податки в одних громадах, живуть в інших громадах.

Крім того, дуже важливо, я би хотіла звернути увагу на те, що в основному законопроекті, так, як він виписаний, і ви можете побачити це в зауваженнях ГНЕУ, це дуже важливо, що його неможливо буде доопрацювати правками, тому що там структурні зміни потрібно вносити, до другого читання, щоб зробити це саме так, як вимагав Президент, за декларативним принципом.

Я розумію, що в тілі основного законопроекту термін його вступу в дію – це 23 серпня 2021 року, тобто через кілька тижнів після його ухвалення, якщо ви хочете його на цій сесії спробувати протягнути. Тобто в нас нічого не змінюється в системі, все залишається, як є, але ми популістично красиво виходимо і говоримо, що ми прийняли реформу реєстрації. Насправді це не реформа реєстрації. І людям і далі доведеться жити в одному місці, декларуватися – в іншому.

Також я хочу сказати, що така система зараз, якщо хтось не знав, працює для всіх юридичних осіб. Зараз у будь-якій квартирі вашій можна

зареєструвати юридичну особу, ви навіть про це не будете знати. Тим не менше, ми не бачимо по 10-20 товок чи інших юросіб, які реєструються в кожному помешканні, тому що в цьому немає ніякого сенсу.

Тому це зараз існує для внутрішньо переміщених осіб, це зараз існує для юридичних осіб. Ми маємо дати право українцям - і це те, про що говорив Президент і чого вимагав Президент, - мати саме декларативний принцип реєстрації, а не знову носити стоси документів, як це було в Радянському Союзі, і доводити, що ти тут живеш.

Дякую, колеги. Я готова відповісти на запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У нас присутні, я хочу проінформувати народних депутатів, що у нас присутні:

Петрицький Андрій Леонідович, заступник директора Департаменту публічного права - начальник Управління конституційного та адміністративного законодавства Міністерства юстиції України. Пане Андрію, ви є? Немає.

Вискуб Олексій Анатолійович.

ПЕТРИЦЬКИЙ А.Л. Петрицький є, з вами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Петрицький є.

Вискуб Олексій Анатолійович, перший заступник міністра цифрової трансформації України.

ВИСКУБ О.А. Так, я тут, доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня.

Малецький Олександр Миколайович, заступник Голови правління Пенсійного фонду України.

МАЛЕЦЬКИЙ О.М. Доброго дня, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончарук Інна Вікторівна, заступник генерального директора Директорату розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей Міністерства соцполітики України.

ГОНЧАРУК І.В. Так, я є, доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Донський Сергій Миколайович, заступник Голови Державної міграційної служби України.

ДОНСЬКИЙ С.М. Доброго дня, колеги, на місці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гарник Марія Сергіївна, директор Департаменту з питань громадянства, паспортизації та реєстрації Державної міграційної служби України.

ГАРНИК М.С. Я на місці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І Палієнко Олена Іванівна, заступник директора Департаменту з питань громадянства, паспортизації та реєстрації Державної міграційної служби України.

ПАЛІЄНКО О.І. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, шановні колеги, перед тим, як надати слово представникам центральних органів виконавчої влади, я коротко представлю основний законопроект.

Як ви знаєте, що близько 18 років пройшло з моменту ухвалення

Закону України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні". Наразі, я думаю, що всі ми погодимося з тим, що є необхідність реформування існуючої системи.

Прийняття даного законопроекту має кілька цілей. Перше – це запровадження декларування та реєстрації місця проживання в електронній формі, визначення понять та різниць між ними, порядку здійснення; захист прав власників житла, закріплення електронного реєстру як єдиного джерела інформації про місце проживання особи, підвищення доступності та зручності адміністративних послуг.

З метою досягнення цих цілей, зокрема, зазначеним проектом закону передбачено запровадження декларування та реєстрація місця проживання в електронній формі, можливість отримання послуг в електронній формі, перелік усіх необхідних документів та відомостей, необхідних для декларування і реєстрації місця проживання, та заборона вимагати від декларування або реєстрації місця проживання, подання особою інших, ніж передбачених цим законом, документів.

Законопроектом також визначено, що реєстри територіальних громад функціонують виключно в електронній формі та обмінюються інформацією між собою та з державними реєстрами в автоматичному режимі. Скасовується паперовий документообіг, виключається можливість дублювання реєстрації в різних реєстраціях територіальних громад, органи виконавчої влади будуть обмінюватися інформацію про місце проживання громадян без залучення особи, інформація про місце проживання відповідатиме дійсності на момент її запити.

Реалізація законопроекту буде характеризуватись значним покращенням та обліком міграції населення. Скоротиться строк отримання цієї послуги, оскільки послуги будуть надаватися за допомогою програмних засобів. Також розширюються способи звернення громадян за послугами. І змінити місце реєстрації можна буде, як відвідавши органи реєстрації або центри надання адміністративних послуг, або замовивши таку послугу

онлайн через Єдиний державний веб-портал електронних послуг. Послуги будуть надаватись в електронній формі, що значно скоротить час, необхідний для їх надання.

Отже, чим відрізняється основний законопроект від альтернативного, пані Олександра про це і сказала. В основному законопроекті залишається механізм отримання дозволу від власників приміщень. І дійсно ми можемо тут розрізнитись в поглядах, але, на думку авторів основного законопроекту, абсолютно логічно виглядає те, що якщо в цьому приміщенні буде реєструватись, фактично прописуватись, будь-яка людина - громадянин України, то автоматично потрібно отримати дозвіл власника житла. Знову ж таки цей дозвіл буде отримуватись в електронному вигляді, що теж значно полегшить, спростить та скоротить час на отримання такої послуги. В цьому практично відрізняються два законопроекти.

З приводу Головного науково-експертного управління, то надійшло, Апарату Верховної Ради, від ГНЕУ надійшов висновок від 15.06.2021, де є низка зауважень як до одного, так і до іншого законопроекту і немає узагальнюючого висновку. Були розглянуті два законопроекти Комітетом Верховної Ради України з питань цифрової трансформації 2 червня, був прийнятий висновок рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу основний законопроект з урахуванням висловлених пропозицій та зауважень.

З приводу висновків відповідних міністерств і відомств пропоную заслухати. Отже, Петрицький Андрій Леонідович, будь ласка, позиція Міністерства юстиції України.

ТАРАСЕНКО Т.П. Дмитро Валерійович, депутатам потім слово?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. А потім ми перейдемо до обговорення.

ПЕТРИЦЬКИЙ А.Л. Доброго дня ще раз. Дивіться, позиція

Міністерства юстиції по обом цим законопроектам, вона була висловлена, в принципі, офіційно на виконання доручення Прем'єр-міністра України до звернення Комітету Верховної Ради з прав людини. Також вона була надана і в деякі комітети Верховної Ради.

Були висловлені зауваження до обох законопроектів, я не буду зараз їх приводити, там біля 19 сторінок по обом законопроектам було висловлено зауважень, тому, в принципі, ці законопроекти, ми їх надавали як Верховній Раді, так і на виконання доручення Прем'єр-міністра України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, Олексій Анатолійович Вискуб, позиція Міністерства цифрової трансформації України.

ВИСКУБ О.А. Доброго дня! Дякую.

Шановний пане голову, шановні члени комітету та присутні! Ми, безумовно, підтримуємо основний законопроект, дуже багато аргументів, чому так.

По-перше, ви уже зазначили, що дійсно зараз вже діє експеримент, і це наша така гарна традиція: перед тим, як приймати певні революційні речі (так було там з цифровим паспортом, так було там з реформою будівництва), ми спочатку певний час експериментуємо, пілотуємо революційні норми, які закладені в законопроекті по прописці, після цього вже рекомендуємо їх до ухвалення на рівні Верховної Ради.

17 травня в рамках Дія Саміту було презентовано електронну послугу з реєстрації місця проживання. Я одразу хочу заперечити щодо зауважень пані Устінової, бо там нема подання жодних документів, жодних довідок. Всі ви можете побачити цю послугу на порталі "Дія" або в мобільному застосунку "Дія". Взагалі в мобільному застосунку кілька кліків - можна зараз подати заяву на зміну місця реєстрації або зняття з місця реєстрації.

Ми провели спільно з Міністерством внутрішніх справ, спільно з

Державною міграційною службою, спільно з Мін'юстом шалену роботу, тобто для того, щоб спростити цю послугу. Це наймасовіша послуга в Україні, вона найбільш бюрократична. Нагадаю, що там наразі досі ще вимагаються походи до військкомату. Наприклад, коли я намагався змінити місце реєстрації, то мені потрібно було їхати в інше місце, там військкомат працював всього один раз в неділю, всього дві години. Тобто уявіть, наскільки це складна послуга. Зараз ми вже зробили роботу: ми підключили портал "Дія" до реєстру речових прав Мін'юсту, де автоматично підтягуємо майно для того, щоб перевіряти наявність майна в реєстрі.

Друге. Ми провели дійсно надскладну роботу щодо підключення таємного реєстру військовозобов'язаних. Тобто у нас зараз вже в рамках цього експерименту військовозобов'язані - це, безумовно, переважно стосується чоловіків, - вони не мають вже спочатку ходити до одного військкомату зніматися, а потім ходити до іншого ставати на облік. Тобто зараз вже ... *(Не чути)* експерименту це все працює. Тобто нема жодних походів, нема жодних довідок і документів.

Ця послуга працює зараз доволі якісно в 7 містах України. Ми зараз спільно з міграційною службою проводимо роботу, щоб до кінця цього місяця підключити ще понад 1 тисячу 300 громад. І, дійсно, у нас є плани до кінця літа підключити вже всі громади, щоб послуга з реєстрації місця проживання онлайн стала доступна по всій країні, адже від цієї послуги українці дійсно дуже-дуже страждають. І там є і хабарі, і є затягування з часом, і дуже багато всього.

Тому однозначно основний законопроект ми підтримуємо, він є дуже важливим. Ми проробили велику роботу для того, щоб він дійсно одразу запрацював.

Що стосується альтернативного законопроекту. Шановні народні депутати, я хочу звернути вашу увагу, ще раз підкреслюю, я працюю першим заступником міністра цифрової трансформації, і всі послуги електронні, які зараз працюють в Україні, – це там і з Дією пов'язані, і не з Дією – фактично

або були спроектовані мною, або там безпосередньо за моєї участі були реалізовані. Я досконально знаю, як працюють державні реєстри. Я вам можу як посадова особа дати голову на відсіч і сказати, що реалізація альтернативного законопроекту неможлива.

Вона неможлива там з трьох причин, насправді три головні причини. Можу довго говорити. Перша причина пов'язана з тим, що все одно там передбачається повідомлення власника і можливість реагувати власнику. Я хочу довести до вашого розуміння, що у нас наразі реєстр речових прав містить там не більше 30 відсотків майна. Контакти власників майна в реєстрі взагалі відсутні. Тобто механізм повідомлення власника майна, передбачений в альтернативному законопроекті, він абсолютно не реалізуємий, взагалі, жодним чином.

Друге – це що стосується надання послуги через сайти громад. По-перше, це передбачає помножити бюджет проекту десь навіть не на тисячу, а десь на 10 тисяч разів. Можу пояснити, чому. А, по-друге, навіть не в бюджеті справа, а справа в тому, що це неможливо реалізувати. У нас за шість років одиниці громад створили електронний реєстр територіальних громад, одиниці. А ті реєстри, які працюють з якісними даними, їх взагалі 2-3 за 6 років.

Тобто взагалі неможливо уявити, що громади самостійно на своїх порталах запровадять таку складну послугу і проведуть інтеграцію з таємним реєстром військовозобов'язаних. Це взагалі неможливо. Тобто, повірте, я три місяці з Міноборони воював для того, щоб підключити таємний реєстр військкоматів до порталу "Дія, який легалізований Законом про адмінпослуги, і таке інше. Тобто це неможливо, 1,5 тисячі підключень це взагалі неможливо до таємного реєстру.

І ще такий аргумент, що основним законопроектом все ж таки ліквідується оце справжнє кріпацтво у вигляді штампів в паспорті, і ми також до цього вже готові. На базі ДМС розробляється публічний сервіс, за допомогою якого всі суб'єкти, які вимагають ідентифікацію громадянина за

допомогою паспорту, починаючи від банків, нотаріусів і всіх інших, вони однозначно отримують доступ до такого сервісу. В альтернативному передбачається змішана система, яка точно буде вносити додатковий хаос. Там і залишається штамп, і одночасно працюють електронні витяги. Такого також пропонувати не можна. Тобто обидва законопроекти за ідеєю є абсолютно ідентичними, класними. Але з точки зору реалізації я вас запевняю, що реалізація можлива лише першого, основного, і аргументи я навів.

Так що дуже прошу, шановні депутати, підтримати основний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олексій Анатолійович.

Будь ласка, Олександр Миколайович Малецький, позиція Пенсійного фонду України.

МАЛЕЦЬКИЙ О.М. Шановний пане голову, шановні члени комітету, шановні присутні, у нас є одна технічна правка і у нас є одна пропозиція. Технічна правка, вона стосується щодо внесення змін до статті 80 Закону України "Про пенсійне забезпечення" стосовно подання заяви про призначення пенсії за місцем... звернення заявника незалежно від місця його роботи чи місця проживання. Вона не узгоджується з абзацом другим пункту 16 "Прикінцевих положень" Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", яким передбачено, що положення Закону "Про пенсійне забезпечення" застосовується виключно в частині визначення права на пенсію за вислугу років для осіб, які на день набрання чинності Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів мають вислугу років та стаж, необхідні для призначення такої пенсії. В інших нормах воно не працює. Тому це суто технічна правка, і ми просимо її врахувати.

Крім того, потребує доопрацювання частина четверта статті 29

законопроекту в частині надання органам, зокрема які надають соціальні послуги, не лише інформації про відповідність, невідповідність або відсутність інформації, вказаної у запиті, але й можливості одержати інформацію про адресу місця проживання (перебування) одержувача державних виплат. В принципі, це все. А так, да, ми підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олександр Миколайович, позиція: ви підтримуєте основний чи альтернативний? Чи обидва?

МАЛЕЦЬКИЙ О.М. У нас, в принципі, зауваження, вони стосуються обох, тому що ці норми і там, і там виписані.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую.

Гончарук Інна Вікторівна, позиція Міністерства соціальної політики України.

ГОНЧАРУК І.В. Доброго дня! Мінсоцполітики підтримує за умови доопрацювання обидва законопроекти, при цьому ми надали низку своїх зауважень. Ми звертаємо увагу на те, що необхідність, наприклад, отримання органу опіки і піклування на вчинення правочинів щодо нерухомого майна, право власності на яке або право користування яким... мають діти, уже передбачено чинним законодавством. Це є і в Сімейному кодексі, і в Цивільному кодексі. Тому немає потреби вносити такі зміни.

Крім того, необхідно, немає потреби вносити зміни до Закону України "Про охорону дитинства", "Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей". Зміни запропоновані в підпунктах 11, 14, 15 пункту 4 розділу V. В альтернативному законопроекті ми пропонуємо розширити законопроект в частині переліку послуг.

Ми свої пропозиції надавали, тому за умови доопрацювання ми підтримуємо оба законопроекти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Миколайович Донський, позиція Державної міграційної служби України.

ДОНСЬКИЙ С.М. Перепрошую, щось камера не дуже працює. Державна міграційна служба підтримує основний законопроект. Ми вважаємо, що він містить дуже такі інноваційні норми, які нам потрібні. Олексій Вискуб дуже детально вже пройшовся по тих перевагах, які законопроект надає. Зокрема, це запровадження декларування та реєстрації місця проживання в електронній формі і, що важливо, із забезпеченням непорушності прав власника, чого альтернативний законопроект абсолютно не передбачає. Це захист прав власників, тому що у них є можливість скасувати задеклароване або зареєстроване місце проживання третіх осіб за певних підстав. Скасовується норма щодо необхідності внесення інформації про місце проживання до документів особи. Те, що Олексій вже казав, щодо скасування візиту осіб до військкомату під час зміни місця проживання, це теж дуже важливо і, повірте, за цим дуже копітка робота була і Мінцифри, і Державної міграційної служби з цих питань.

Вважаємо альтернативний законопроект таким, що містить багато ризиків, я можу на деяких з них зупинитися. Ми його не підтримуємо і, зокрема, хочемо сказати, що такі ризики з точки зору міграційної служби є неприйнятними, як те, що факт реєстрації місця проживання без згоди власника створює ризики для нього, коли, наприклад, особа, що реєструється, має процесуальний статус підозрюваного, оскільки відповідно до Кримінального процесуального кодексу в разі тимчасової відсутності особи за місцем проживання повістка для передачі її вручається під розписку дорослому члену сім'ї особи чи іншій особі, яка з нею проживає, а відповідно

зовсім іншій особі. Так само власник житла, наприклад, може бути позбавлений права на отримання житлової субсидії з огляду на врахування доходів зареєстрованих осіб. Це теж такий ризик важливий, оскільки субсидія розраховується на всіх членів домогосподарства, а туди включаються всі зареєстровані.

Так само пані Устінова казала щодо, що це допоможе, альтернативний закон, з'ясувати фактичну кількість населення, але ми вважаємо, що це, навпаки, одночасна реєстрація за двома адресами, вона збільшить кількість людей, які реєструють фактичне місце проживання, живуть за адресою зареєстрованого місця проживання і це буде фактично штучне збільшення кількості населення для розрахунку, наприклад, всіляких міжбюджетних трансферів. Наприклад, дотації, вони здійснюються з огляду на кількість осіб, які проживають, мають зареєстроване місце проживання на відповідній території. Ми вважаємо, що це може також містити ризики для зловживань в частині подвійного включення на облік громадян, що потребують поліпшення житлових умов. Ми вважаємо, що може містити ризик факт реєстрації місця проживання у житлі для власника в частині набуття права на спадкування майна власника після його смерті, оскільки в Цивільному кодексі передбачена норма у відповідній черзі, коли права на спадкування мають особи, які проживали зі спадкодавцем не менше як 5 років до часу відкриття спадщини. І потім вже будуть, ми вважаємо, цілі історії, коли якась бабуся у віці має доводити, що ця особа, або спадкоємці інші доводити, що ця особа не проживала фактично, вона тільки була зареєстрована і так далі.

Розмір плати за житлово-комунальні послуги, він також залежить від кількості зареєстрованих, особливо, коли немає окремих лічильників і нараховується відповідно до кількості осіб, що проживають.

Тобто ми вважаємо, що це дуже багато ризиків містить альтернативний законопроект. Не підтримуємо його. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У нас є ще зареєстрований на виступ Тетяна Печончик, голова правління "Центр прав людини ZMINA".

ПЕЧОНЧИК Т. Доброго дня, дорогі колеги! Дмитре Валерійовичу, дякую, що ви надали слово для виступу.

Наша організація є правозахисною і "Центр прав людини ZMINA" працює, зокрема, над свободою пересування і також пов'язаними з цим правами. І саме тому я би хотіла наголосити на тому, що і ми тут на Комітеті з прав людини, і для нас важливо саме розглядати це з точки зору прав людини.

Власне, позитивним моментом в обох законопроектах є те, що вони передбачають цифровізацію послуги реєстрації місця проживання. Однак це не тільки послуга, а це є базове право людини. І, власне, з цієї точки зору, як уже було зазначено, за даними опитування TNS, проведених у 2018 році, в Україні близько 7 мільйонів людей живуть не за місцем реєстрації і не мають змогу там зареєструватися. Такою людиною є я. Я мешкаю в Києві 20 років, і 20 років я не можу зареєструватися у зйомному житлі і не можу отримати тут послуги, які пов'язані з місцем реєстрації.

Саме тому, коли в 2019 році Президент Зеленський видав указ, який передбачав, власне, опрацювати питання запровадження повідомлення або декларативного принципу реєстрації місця проживання, це співпало з багаторічними нашими дослідженнями та рекомендаціями в цій сфері.

Однак я маю зазначити те, що, на жаль, основний законопроект, який був розроблений, він не передбачає декларативного принципу. Декларативний принцип – це коли людина просто повідомляє, що я тут живу, і не підтверджує це, не доводить, не отримує дозвіл власника, чи через Дію чи будь-яким іншим чином.

Саме тому ми вважаємо, що потрібна реформа, яка, з одного боку, дозволить людям легко реєструватися там, де вони живуть, а, з іншого боку, максимально спростить власникам, відв'яже, тобто в законопроекті

альтернативному реєстрація відв'язується від всього іншого, від комунальних послуг, і вона не впливає ні на що. Це просто адреса, де людина живе, де їй зручно комунікувати з державою, яку вона повідомляє.

І тут є ще один дуже важливий процедурний момент, я, власне, на ньому буду закінчувати. Це те, що в основному законопроекті фактично повністю вихолощується, змінюється Закон України про свободу пересування та вільний вибір місця проживання. В той час, якщо такі величезні зміни відбуваються з цим законом чинним, то правильно було би іти шляхом напрацювання змін до цього закону, підготовки його нової редакції чи внесення змін до чинного закону.

І наостанок я скажу, чому не спрацює, власне, для цих 7 мільйонів українців, які не можуть зараз зареєструватися, чому не спрацює те, що пропонують Мінцифра і ДМС. Справа в тому, що за даними того ж соціологічного дослідження, коли у громадян запитали: уявіть собі, що ви власник житла, чи ви би дозволили вашим орендарям реєструватися у вашому житлі? - 95 відсотків людей сказали, що ні.

Саме тому фактично цей законопроект, він є цифровізацією чинної неефективної системи, яка незручна для людей, які не можуть зареєструватися, незручна для громад, які не можуть порахувати, скільки в них точно людей живе в даній територіальній громаді. І ми пропонуємо підтримати альтернативний законопроект. Дякую.

І також є мій колега Віктор Тимошук, Центр політико-правових реформ. Це теж організація, аналітичний центр, який працює багато років над реформою прописки. Також хотіла би, щоб ви йому надали слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Так, у мене записано останній, хто висловиться від громадських організацій, – Віктор Тимошук, заступник голови правління Центру політико-правових реформ. До двох хвилин, максимально швидко, якщо можна.

ТИМОЩУК В. Дякую, шановний пане голову, шановні народні депутати.

Тут дійсно вже основні тези прозвучали. Основний законопроект сприятиме електронізації – це факт. Тобто він полегшить реєстрацію тих, хто є власником житла. Але він не вирішує системну проблему для отих 7 мільйонів, а, по різних дослідженнях, до 2 мільйонів в Києві, до 30 і більше відсотків в кожному обласному центрі людей, які живуть не за реєстрацією місця проживання. Тобто він зберігає чинну модель і він її просто електронізує. Висловлюючись мовою ІТ, по суті він електронізує отой хаос. Мені здається, що це взагалі руйнує логіку. Для чого цементувати те, що треба по суті змінити?

Альтернативний натомість робить акцент на декларативній моделі, яка працює в країнах Європи. Латвія тому яскравий приклад. І це важливо і для інфраструктури місцевого самоврядування, для реалізації прав громадян, для реформи ПДФО, які хочуть закріпити за громадами, і так далі.

Хочу наголосити, що він жодним чином не зазіхає на право власності, тому що є стаття 8, яка там чітко відв'язує все від права власності: він не дає права проживання чи будь-чого іншого. Це дійсно адреса комунікації людини з державою.

Він легкий і в реєстрації, в декларуванні реальному, і в знятті з реєстрації для власника. Це теж важливо, без будь-яких розбирательств людину знімають з реєстрації. Він термінологічно ближчий для практиків сьогодні, тому що не зрозуміло, для чого в основному законопроекті взагалі і декларування, і реєстрація. Там різниці практично немає, він тільки ускладнює правове поле, немає в цьому жодного сенсу.

Пані Олександра Устінова наголосила, що ВПО вже так реєструють по суті своє місце проживання. Юрособи в декларативному порядку це роблять. І альтернативний системно це питання вирішує.

Можливо б, ідеальне рішення було б, якщо... Олексій Вискуб каже, що

в основному краще електронна частина прописана. Поєднати, тобто використати, зробити з двох законопроектів один. Електронний блок, все, що пов'язано з реєстрами і всім іншим, взяти там, а суть, архітектуру все ж таки взяти з альтернативного.

І вже в порядку обговорення скажу такі дві речі, що кріпацтво - штамп в паспорті, з цим треба теж бути обережним, тому що дуже часто людині легше показати запис в паспорті, ніж чекати, поки хтось підключиться до якогось реєстру. Тобто ми працюємо з адмінпослугами більше 20 років. Я скажу, що у країнах Європи, крім, з мені відомого досвіду, Естонії і Бельгії, у всіх в ідентифікаційному документі є штамп, інформація про місце проживання. Тому тут теж ліберально б рекомендувалося дати на вибір особі можливості такі.

І багато технічних деталей, про які можна говорити, включно з інформацією в реєстрі речових прав. Тому що Мін'юст насправді цю інформацію - контактні дані власника - збирає по порядку ведення реєстру.

Але оскільки за браком часу, в деталі ми зараз не можемо йти, хотілося б закликати все-таки створити на базі комітету робочу групу і зробити реальну реформу, повноцінну, і цифрову, і з точки зору ідеології.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Просить ремарку Олексій Анатолійович, заступник міністра.

ТАРАСЕНКО Т.П. Ми просто затягуємо трошки. Можна я вискажусь? Ми, в принципі, вже проговорили достатньо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, ну, тоді Тарас Петрович, давайте ви, а потім я скажу як автор основного, і будемо переходити там до голосування.

Будь ласка, Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я однозначно виступлю за підтримку основного законопроекту. Я зверну увагу шановних громадських організацій, які розробляють, що, захищаючи права одних, ми не можемо порушити права других. Враховуючи те, що ви зазначаєте, що не порушується право власності осіб, на адресах яких буде зареєстровано місце проживання, ви помиляєтесь, враховуючи те, що ті 7 мільйонів, по вашій статистиці, вони не зобов'язані йти в будь-які реєстри і скасовувати реєстрацію. Ви задаєте людям лишню роботу. Тобто це не повинно бути у них реалізацією захисту їх прав. Тобто, чому вони повинні кудись звертатися і захищати свої права? Це по-перше.

По-друге. Там до Віктора Тимощука, там Устінова зазначала про те, що не приходять з обшуками. Я працював адвокатом, я чудово знаю, як зараз декларативний принцип працює в юридичних особах. Да, квартири не працюють, але бізнес-центри, обшукують цілі поверхи, тому що там зареєстровані за декларативним принципом десятки компаній. Зараз, якщо до фізособи, вона буде розміщати свої дані персональні, фактично адреса реєстрації - це буде підпадати під персональні дані, до будь-якої фізособи можуть прийти в будь-який час з обшуком на підставі того, що в неї зареєстровано місце проживання.

Далі. У нас в процесуальних кодексах (дякую Сергію ДонськомуЮ він звернув щодо спадкування) також передбачена інша концепція: місце проживання і місце перебування. Місце перебування, ми можемо далі з Мінцифрою говорити про розвиток цієї концепції і розробляти її для того, щоб було розмежування понять. Зараз у нас, дійсно, для захисту інтересів громадян в судах передбачено в кодексах місце перебування, для того щоб вони могли звертатись в суди за своїм місцем перебування.

Отже, однозначно давайте підтримаємо цифровізацію даного процесу, як передбачає основний законопроект, а далі можемо напрацьовувати інші концепції, для того щоб декларативний принцип міг застосовуватись, але, щоб він не порушував права інших громадян.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Людмила Леонтіївна, позиція Уповноваженого.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую.

Я уже не буду говорити про те, який метод декларування або цифровізація. Безумовно, цифровізація. Тому що ми в цьому напрямку йдемо і це будемо підтримувати.

Але, безумовно, у мене як у Уповноваженогоє точкові як позиції покращення першого законопроекту, якщо він буде підтриманий, або другого законопроекту.

Щоб я хотіла сказати. Ну, наприклад, про те, що коли ми говоримо про садові будівлі, що можна там зареєструватися, то обов'язково треба розробнику цього законопроекту привести до висновку Верховного Суду, який був, що не можна реєструватися в садових будинках, тому що вони не є житловими приміщеннями. Спочатку пройти таку процедуру. І це можна врахувати, теж змінити одне речення в законопроекті на інше.

Обов'язково треба сказати про те, що людину не можуть позбавити там або відмінити її реєстрацію, тому що там задеклароване приміщення, якісь були помилки в документах. Людина не винна може бути в цих помилках. І тут обов'язково треба зазначити, що це обов'язково вирішується в судовому порядку, а не просто волонтаристськими якимись методами.

Потім, я би запропонувала законодавчому органу все ж таки зробити розділ, щоб врахувати особливості порядку декларування місця проживання та переліку документів стосовної тої категорії, яка шукачі захисту, та їх дітей. Тому це окремо обов'язково передбачити в законопроекті.

І ще потім є така стаття 7. Пропонується виключити статтю 7, щоб можна було... якою передбачена сьогодні заборона зняття з реєстрації місця проживання дітей-сиріт. Не можна погіршувати права згідно зі статтею 22

Конституції. І тому, я безумовно, підтримую даний законопроект.

Що стосується альтернативного законопроекту. Знову ж, не обговорюючи основний, там новації, я б хотіла зауважити. Чомусь таке було ставлення розробником до дітей-сиріт, до дітей, позбавлених батьківського піклування. Я можу зараз перелічити всі ці норми, які або викладені недосконало, або взагалі не враховують, що у дітей можуть бути і інші законні представники. Тобто тут потрібно доопрацьовувати, щоб права дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування були враховані.

Дякую вам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна.

Отже, шановні колеги, при всій повазі, я декілька ремарок скажу - і будемо переходити до голосування.

Я, коли, представляв законопроект, я і сказав, що принципово обидва законопроекти направлені на те, щоб зробити найбільш затребувану послугу більш доступною, електронною, тобто не витратити безліч часу.

В чому велика різниця? Я про це і сказав, що при підході нашого головного законопроекту ми виходили з того, що власник житла повинен знати, хто там буде реєструватися, і повинен на це впливати. А альтернативний законопроект в головному сенсі ви робите, щоб він не впливав і не знав. Бо там процедура так виписана, що будь-хто може автоматично прописатись і власник житла навіть про це не буде знати. Як людина, яка, ну, там мажоритарник на виборчих округах, чому я і робив таку, знаєте, таку перепону, і тут я підтримую на сто відсотків підхід Державної міграційної служби і Міністерства цифрової трансформації. Уявіть собі, наприклад, одразу вибори. Ви бачили, як вибори у нас відбуваються на довиборах, там 87 округ? Зараз будуть вибори в Херсоні. При вашому підході автоматично можна туди прописати, ну, безліч людей, які автоматично будуть внесені в реєстр виборців за даною адресою і будуть голосувати на цій території. Тобто ми робимо величезну підставу для маніпуляцій. Це

перше.

Наступне. Дуже правильно сказав мій колега Тарас Петрович Тарасенко. Щоб потім виписати людину, потрібно, щоб власник, коли він дізнається про те, що в нього прописані люди, він звертався і виписував людей. Ну, тобто абсолютно нелогічно виглядає, що я живу своїм життям, а потім прописали таким чином закон: щоб потім захистити моє право, я повинен кудись звертатись, інколи розуміючи, яка у нас, вибачте, недолуга судова система. Це перетвориться на якісь судові розгляди. Це буде все затягуватись і буде теж маніпуляція.

Тому ми виходили з того, що основний законопроект... Так, можливо, це, я погоджуюсь, що це там не революція, але я не погоджуюся, що революцію потрібно робити так, щоб решта громадян України, для них це було ускладнення життя. От і весь основний принцип. А принципово ці два законопроекти, якщо прибрати оцей аргумент, вони дуже схожі. Дякую.

Якщо ми перейшли вже до обговорення народних депутатів, то я вже не даю можливість виступати громадським організаціям чи представникам центральних органів виконавчої влади.

Пані Олександра, вам слово.

УСТИНОВА О.Ю. Дякую, колеги.

Я хочу ще раз наголосити на тому, що насправді те, про що ви зараз говорили, Дмитро, що потрібно буде ходити в суди, і щось доводити, це не відповідає дійсності. Ми говоримо не про реєстрацію і прописку, ми говоримо про декларування, де людина живе. Ви чудово знаєте, що це зараз працює вже з півтора мільйонами внутрішньо переміщених осіб. У нас давно працює система, коли юридичні особи можна реєструвати в будь-якій квартирі, я перепрошую. Цим ніхто не зловживає, тому що це нікому не потрібно. І коли ви говорите про те, що якраз законопроекти покликані для того, щоб не ускладнити, а полегшити, я абсолютно з вами погоджуюсь. Тільки я не бачу полегшення в тому, що людині тепер для того, щоб довести,

що вона живе в певній квартирі чи в певному будинку, потрібно надавати договір оренди. Це зараз не працює в Україні. І, в принципі, це так не працює в жодній світовій країні. І ми знаємо, що декларативний принцип - це якраз той, який спростить життя. Ти надав інформацію, що тут проживаєш.

І я тут чула багато різних маніпуляцій про комунальні послуги, про ще щось. Колеги, це взагалі не впливає на те, скільки людей декларують, що вони живуть. У нас є лічильники. Всі працюють за лічильниками. Я вам скажу, що зараз так само, якщо людину не реєструвати, то від цього нічого не змінюється. Ну, тобто зараз так само можна цим зловживати, як зловживали раніше.

Я вам можу сказати, що і з прописками можна було спокійно зловживати. І я мала особистий власний досвід. І я вже якраз та людина, яка 10 років ходить по судам і не можу виписати трьох громадян, яких незаконно в паспортному столі прописали у мене. А якби їм тоді дозволили лише декларувати, де вони живуть, вони б могли декларувати, де вони живуть, а не мушили шукати десь прописки. І тепер якраз маю майнові проблеми, тому що я не можу виписати цих людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Не знаю, але Олександра, мабуть, не чула те, що я говорив. І я все-таки вважаю, що потрібно звертатись до юристів, які працюють саме з правом, і забезпечити гарантії прав всіх осіб.

Олександра, ви просто, мабуть, не стикались з обшуками, які відбуваються на квартирах, і інших таких процедур.

УСТІНОВА О.Ю. Дуже стикалася як член правоохоронного комітету. І особисто стикалася, коли в мене до прописаних в мене людей приходили з

обшуком.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Олександра, при всій повазі, ви в нас вперше на засіданні комітету. У нас виступає будь-хто тільки тоді, коли головуючий надає слово. У нас точно комітет показує приклад, як повинні працювати. Тому дякуємо. Будь ласка, не перебивайте наших колег.

Тарас Петрович, продовжуйте.

ТАРАСЕНКО Т.П. Отже, питання забезпечення прав осіб є першочерговим, як і які бажують зареєструватись, так і право власності. Право власності є непорушним. І особи, які володіють на праві власності, не зобов'язанні будь-що доказувати і захищати свої права, якщо таке порушення відбувалось через принцип декларативності. А таких порушень у нас може бути 7 мільйонів в майбутньому. І чому тоді... Потрібно буде збільшувати як... і через адміністративні процедури ці особи повинні будуть це робити.

Дивіться, питання в тому, що наразі я ж говорю про те, що принцип цифровізації процедури реєстрації повинен бути впроваджений на підставі основного закону. Далі не питання реєстрації, а саме місце не проживання, а перебування. Тому що людина може перебувати в цьому місці певний період. Це також потрібно в загальній системі цифровізації країни розробляти цю систему для того, щоб... Оскільки дійсно і реєстри права власності у нас не повністю заповнені, реєстри осіб. Це багатий кусок роботи, і тому він не працює в Європі, тому що там більш коректно всі реєстри працюють. У нас наразі технічних і юридичних підстав для цього немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарас Петрович.

Колеги, якщо більше немає бажуючих висловитись з числа народних депутатів, переходимо до голосування.

Шановні колеги, вношу одразу пропозицію, ми голосуємо зразу за основний законопроект з урахуванням, яка кількість голосів буде набрана за

основний законопроект, ми будемо виходити на пропозицію щодо альтернативного законопроекту.

Отже, ставлю на голосування пропозицію рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні проект Закону про реалізацію публічних електронних послуг з реєстрації та декларування місця проживання в Україні (реєстраційний номер 5463) прийняти за основу. Прошу голосувати, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільев. Відсутній.

Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. Вибачаюсь. Це 5463? Я вибачаюсь, я просто в дорозі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, це 5463.

УМЄРОВ Р.Е. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Проти.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неля Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

7 голосів – за, 2 – проти. Рішення прийнято.

Переходимо до голосування по альтернативному законопроекті. З урахуванням того, що основний законопроект набрав достатню кількість голосів, ми прийняли щодо рекомендувати його у Верховній Раді прийняти за основу.

Вношу пропозицію щодо альтернативного законопроекті. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у першому читанні проект Закону про свободу пересування, вільний вибір місця

проживання та доступ до електронних послуг з реєстрації місця проживання в Україні (реєстраційний номер 5463-1) повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Прошу голосувати, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільев. Відсутній.

Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. Я вибачаюсь, пан головуючий. Це 5463-1. Правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це альтернативний законопроект. Пропозиція повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

УМЄРОВ Р.Е. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 5 голосів "за" і 4 у нас утримались. З урахуванням, що у нас прийняло участь 9 народних депутатів в голосуванні, більшість проголосували за дану пропозицію. Отже, ми альтернативний законопроект (5463) повернули суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Дякую, шановні колеги. Рухаємося далі.

Переходимо до четвертого питання нашого порядку денного. На ваш розгляд пропонується проект Закону України про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо щомісячної адресної допомоги (реєстраційний номер 2297), поданий народними депутатами України Королевською та Солодом.

Шановні колеги, нагадую, що у нас сьогодні вже третя спроба

розглянути даний законопроект. Ми двічі його переносили за пропозицією Медведчука Віктора Володимировича. У зв'язку з тим, що у нас був відсутній автор, ми запрошували Королевську Наталію Юріївну. Чи присутня у нас Наталія Юріївна на засіданні нашого комітету? Немає.

Отже, шановні колеги, є пропозиція все ж таки його розглянути і вийти на якесь рішення. Отже, у відсутності авторів я коротко представлю даний законопроект.

Метою законопроекту є посилення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб шляхом підвищення щомісячного адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, до рівня прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення.

Проектом пропонується доповнити статтю 7 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" новою частиною, яка передбачає: "Внутрішньо переміщені особи мають право на отримання щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, у таких розмірах: для працездатних осіб, для осіб, які втратили працездатність, дітей, в тому числі дітей, які після досягнення повноліття продовжують навчання за денною формою в закладах освіти, що забезпечують здобуття повної загальної, середньо-професійної, професійно-технічної або вищої освіти, до закінчення таких закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення; для осіб з інвалідністю I групи та дітей з інвалідністю - 130 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; для осіб з інвалідністю II групи - 115 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; для осіб з інвалідністю III групи - прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність.

Друге. Порядок надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на

оплату житлово-комунальних послуг, затверджується Кабінетом Міністрів України".

Отже, до нас надійшли висновок Комітету з питань бюджету, що проект закону має вплив на показники бюджету, призведе до збільшення видатків державного бюджету.

Головне науково-експертне управління в своєму висновку висловлює зауваження та пропозиції до законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект закону повернути суб'єктам законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Також на сьогоднішнє засідання ми запрошували Драганчук Інну Олександрівну, заступницю міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Пані Інна чи присутня з нами на засіданні нашого комітету? Немає.

Афанас'єва Світлана Петрівна, начальник відділу державної соціальної допомоги Департаменту видатків бюджету соціальної сфери Міністерства фінансів України.

АФАНАС'ЄВА С.П. Доброго дня!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго.

Голубенко Вікторія Анатоліївна, державний експерт експертної групи з питань соціального захисту окремих категорій населення Директорату адресної соціальної підтримки населення та розвитку соціального інспектування Міністерства соціальної політики України.

ГОЛУБЕНКО В.А. Добрий день! Так, присутня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня!

Отже, шановні колеги, я коротко представив дану законодавчу

ініціативу.

З урахуванням, що у нас є присутні представники міністерств, надаю слово Світлані Петрівні Афанас'євій. Будь ласка, позиція Міністерства фінансів України.

АФАНАС'ЄВА С.П. Міністерство фінансів не підтримує зазначений законопроект, оскільки він потребує вишукування додаткових бюджетних коштів. І на думку Міністерства фінансів, зазначене питання підвищення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам доцільніше вирішувати через внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів 505, яким врегульовано питання надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Світлана Петрівна.

Будь ласка, Вікторія Анатоліївна Голубенко, позиція Міністерства соціальної політики України.

ГОЛУБЕНКО В.А. Міністерство соціальної політики також не підтримує даний законопроект, оскільки механізм виплати такої адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам наразі вже врегульовано Постановою 505, про яку вже було згадано. Ну і відповідно підвищення виплат таких працевдатним, зокрема в частині виплати працевдатним особам у розмірі прожиткового мінімуму, спричинить додаткові видатки з державного бюджету.

Тому Мінсоцполітики не підтримує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Світлана Петрівна.

Шановні колеги, хто хоче висловитись?

Да, будь ласка, пані Інна. Я запитував, чи присутня ви з нами на засіданні комітету. Будь ласка, позиція Міністерства реінтеграції.

ДРАГАНЧУК І.О. Доброго дня, шановні колеги. Доброго дня, Дмитро Валерійович. Напевно, перебої якісь із зв'язком.

Значить, Міністерство з питань реінтеграції опрацювало даний законопроект. Ми підтримаємо будь-яку ініціативу, яка спрямована на покращення соціальних виплат внутрішньо переміщених осіб, за однієї умови, що це має бути реалістично, це має бути збалансовано. І ми маємо чітко розуміти, кому ми підвищуємо ці соціальні виплати.

В цілому ініціатива виглядає таким чином, що ми не розрізняємо зараз внутрішньо переміщених осіб де-юре і де-факто. Минулого року більше 3 мільярдів гривень було виплачено як соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам. (Не зовсім бачу, чи мене чуто).

Чи ця сума є достатня? Напевно, що ні, для того, щоб дійсно забезпечити ті права, які були порушені внаслідок переміщення. Притому дотепер у нас немає чіткого розмежування між дійсно переміщеними, внутрішньо переміщеними особами і тими, які продовжують перебувати на тимчасово окупованій території, але фактично отримують виплати для покриття в тому числі і комунальних видатків.

Ну, тобто це наше основне питання, що ми маємо бути реалістичними в плані того, що ті люди, хто можуть найбільше потребувати, недоотримають фінансування; а ті, хто фактично залишились проживати на тимчасово окупованих територіях, при тому є формально внутрішньо переміщеними, отримують кошти, які формально мали б бути спрямовані на покращення їх житлових умов і покриття видатків,, пов'язаних з цим переміщенням.

Ну, відповідно наша позиція, що законопроект має бути однозначно доопрацьований. Напевно, ще варто зазначити, що стратегія інтеграції внутрішньо переміщених осіб, яку ми розробили разом з представниками громадськості і з колегами із інших відомств, передбачає безпосередньо таку диференціацію, проведення також диференціації для внутрішньо переміщених осіб де-юре і де-факто, яке на сьогодні існує. Відповідно я

сподіваюсь, що найближчим часом ми зможемо повернутися з більш конструктивними пропозиціями, пов'язаними з покращенням фінансового забезпечення внутрішньо переміщених осіб зі сторони держави.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Інна Олександрівна, за вашу позицію.

ДРАГАНЧУК І.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, хто хоче висловитись по даній законодавчій ініціативі?

Будь ласка, пані Неллі.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня, шановні колеги. Власне, дійсно, ми втретє повертаємося до розгляду цього питання. Я хочу сказати, що ми як комітет дійсно завжди зважаємо саме і на позицію прав людини і, приймаючи рішення, завжди звертаємо увагу саме на позицію прав людини і внутрішньо переміщених осіб.

Проте має бути певний принцип пропорційності. Ми розуміємо, що ми не настільки багата держава, щоб дозволити собі ті витрати, які ми реально не можемо передбачити бюджетом. І ми повинні з вами, колеги, розуміти, що навіть якщо ми зараз це рішення приймемо, то на нього не буде реального фінансування. І тобто фактично це буде певне популістське рішення. Я думаю, що нам потрібно усім разом, з профільними міністерствами, відомствами і державними органами, дійсно попрацювати над питанням збільшення цієї адресної допомоги.

Окрім того, ми зараз вже в першому читанні прийняли законопроект, який буде реструктуризувати саме поняття прожиткового мінімуму. І відповідно в тому контексті нам потрібно буде підійти до цього питання, скажімо так, з нової точки зору.

Окрім того, законопроектом не враховуються строки його реалізації.

Ми ж маємо дійсно реально розуміти, що в бюджеті ці кошти мають бути закладені. Тут немає цього фінансово-економічного обґрунтування. Тому, незважаючи на те, що ми завжди діємо в інтересах внутрішньо переміщених осіб, але наш популізм жодним чином не вплине на становище внутрішньо переміщених осіб.

Тому я думаю, що нам потрібно відправити законопроект під реєстраційним номером 2297 на доопрацювання, але продовжувати працювати з цією тематикою щодо підвищення соціальних виплат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

У нас є перша пропозиція, я її підтримую на сто відсотків. Я погоджуюсь з тим, що сказала народний депутат Неллі Іллівна, з тим, що якщо ми дійсно показуємо, що ми дбаємо про внутрішньо переміщених осіб, то ми повинні розуміти, де ми візьмемо ці кошти.

Легше всього проголосувати, а потім поставити ситуацію перед тим, що хтось отримує, а хтось не буде отримувати, і тих, хто не отримає, виявиться набагато більше. І це якраз і буде та несправедливість соціальна, яку ми точно не можемо собі дозволити.

Тому при всій повазі даної законодавчої ініціативи, яку як ідею ми підтримуємо, але, виходячи з реалій, ми повинні виходити з того, яка позиція є у профільних міністерств, до якої ми дослухаємося. Тому я підтримую пропозицію рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо щомісячної адресної допомоги, (реєстраційний номер 2297), поданий народними депутатами України Королевською та Солодом, за наслідками розгляду в першому читанні повернути суб'єктам законодавчої ініціативи на доопрацювання. Дякую.

Прошу голосувати шановних народних депутатів за дану пропозицію.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв. Відсутній.

Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович. Відсутній.

Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. За, тому що голова "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Відсутній.

Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Мустафа Джемілев, проголосуйте, будь ласка.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 8 народних депутатів прийняли участь в голосуванні. Звертаю вашу увагу, що це критична для нас цифра, у нас кворум. І у нас 7 голосів – за, 1 – утримався. Рішення прийнято. Рухаємося далі. Дякую, народні депутати.

Переходимо до п'ятого питання. Це розділ "законопроекти, з опрацювання яких комітет не є головним". На ваш розгляд подається проект Закону України про внесення змін до статті 95 Закону України "Про Національну поліцію" (реєстраційний номер 5417), поданий Кабінетом Міністрів України. Головним комітетом з розгляду цього законопроекту визначено Комітет з питань правоохоронної діяльності.

Шановні народні депутати, по п'ятому питанню ми запрошували - Соболта Юлія Олександрівна, заступник директора Департаменту охорони здоров'я та реабілітації Міністерства внутрішніх справ України.

Чи присутня Юлія Олександрівна?

СОБОЛТА Ю.О. Доброго дня. Так.

Єдине, вибачаюсь, зв'язку, мабуть, не вистачить на відео, тому я краще буду щоб мене було добре чути. Чи чути мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, чути.

СОБОЛТА Ю.О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузін Ігор Володимирович, заступник міністра охорони здоров'я України - головний державний санітарний лікар України.

Чи присутній Ігор Володимирович? Відсутній.

З урахуванням, що це у нас законопроект, який поданий Кабінетом Міністрів України, я так розумію, Юлія Олександрівна, ви будете представляти даний законопроект.

СОБОЛТА Ю.О. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, вам слово.

СОБОЛТА Ю.О. Проектом Закону України, що подається на розгляд, пропонується законодавчо врегулювати питання безоплатної психічної, медико-психологічної реабілітації поліцейських. В разі ухвалення зазначеного рішення поліцейські, які брали безпосередню участь у здійсненні заходів забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримання збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та в період здійснення зазначених заходів, чи виконували завдання з подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групового порушення громадської безпеки і порядку, чи масових заворушень, будуть мати право на реабілітаційне лікування, в тому числі обов'язкову психологічну, медико-психологічну реабілітацію, в закладах охорони здоров'я Міністерства внутрішніх справ України.

Це створить правові, соціально-економічні, організаційні умови для усунення або компенсації наслідків, спричинених у порушення здоров'я поліцейських, також для функціонування системи підтримання їх фізичного, психічного, соціального благополуччя.

Даний проект вже погоджено без зауважень Міністерством фінансів України, Міністерством розвитку економіки і торгівлі, сільського

господарства, Міністерством соціалітики України, Міністерством цифрової трансформації України, Національною поліцією України та Міністерством юстиції України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Юлія Олександрівна.

Шановні колеги, повідомляю вам, що у нас надійшли висновки. Міністерство фінансів України в своєму висновку, розміщеному на урядовому порталі, зазначає, що законопроект не суперечить актам законодавства.

Міністерство охорони здоров'я у своєму висновку, розміщеному на урядовому порталі, зазначає, що зауважень та пропозицій до законопроекту немає.

Чи є бажаючі висловитись по даній законодавчій ініціативі шановні народні депутати?

Якщо немає, у мене єдине зауваження. Пані Юля, я не знаю, хто готував цей законопроект, але з урахуванням, що ви його представляєте, то звертаю вашу увагу на те, що законопроект зареєстровано з назвою "проект Закону про внесення зміни до статті 95 Закону України "Про Національну поліцію". Натомість в пояснювальній записці та порівняльній таблиці до законопроекту вживається інша назва: "Про внесення зміни до статті 95 Закону України "Про Національну поліцію" щодо окремих питань медичного забезпечення поліцейських".

Якщо чесно, я не розумію, яким чином Апарат Верховної Ради України зареєстрував даний законопроект, тим більше, що при отакій нестиковці юридичних термінів він автоматично повинен був, по-перше, звернути на це увагу Кабінету Міністрів України як суб'єкта подання даної законодавчої ініціативи; і, по-друге, не реєструвати, відхилити від реєстрації на цій підставі.

Але якщо це вже сталося, я як голова комітету вирішив все ж таки його розглядати, хоча в повноваженнях є можливість, щоб ми відправили вам

умовно одразу на доопрацювання.

Тому в майбутньому зверніть, будь ласка, увагу і ваших колег на те, що абсолютно неприйнятно подавати настільки неоформлені папери до Верховної Ради України. Дякую.

Шановні колеги...

СОБОЛТА Ю.О. Дякую за зауваження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо бажаючих немає висловитись, то я вважаю, що дана законодавча ініціатива заслуговує на нашу підтримку. Тому я пропоную рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності внести пропозицію до Верховної Ради України проект Закону про внесення зміни до статті 95 Закону України "Про Національну поліцію" (реєстраційний номер 5417), внесений Кабінетом Міністрів України, за наслідками розгляду у першому читанні прийняти за основу. Прошу голосувати за дану пропозицію, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв. Пане Мустафа, увімкніть, будь ласка, мікрофон, щоб ми вас почули.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович. Відсутній.

Умеров Рустем Енверович.

УМЄРОВ Р.Е. Тільки "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич. Відсутній.

Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 8 народних депутатів прийняли участь в голосуванні. Рішення прийнято одноголосно "за". Дякую, шановні колеги.

Переходимо до шостого питання порядку денного. Щоб не витратити багато часу, шановні колеги, я нагадаю, що на попередньому засіданні нашого комітету ми розглядали подібне звернення народних депутатів щодо

рішення Ради національної безпеки і оборони від 14 травня 21-го року про застосування персональних, спеціальних, економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій). Згідно з додатком 1 до списку фізичних осіб, щодо яких застосували персональні, спеціальні, економічні та інші обмежувальні заходи, включені з-поміж інших Мірзоєв Аслан Магомедович, Абулкасов Шаміль Алійович, Абулкасов Гаджи Шамільович, Сулейман Магомед Магомедзакирович. Відповідно номери в цьому списку 617, 611, 610, 620.

До нас надійшли звернення 18 народних депутатів. Головний ініціатор – Магомедов, народний депутат. Вони просять, щоб ми прийняли рішення та звернулись до Ради національної безпеки та оборони, щоб вони розглянули знову це питання з проханням виключити зі списку, санкційного списку цих фізичних осіб. З того рішення, яке ми приймали на попередньому засіданні, до нас ще відповіді не надійшло. Тому я пропоную також як і на попередньому засіданні комітету прийняти таке ж саме рішення звернутись до Ради національної безпеки і оборони України, Служби безпеки України, Національної поліції України з проханням терміново додатково вивчити інформацію щодо підстав застосування санкцій до вищезазначених осіб. Другий пункт, у разі спростування підстав застосування санкцій щодо вказаних осіб, ініціювати внесення необхідних змін до зазначеного рішення РНБО.

Чи будуть інші пропозиції, шановні народні депутати? Якщо інших пропозицій не буде, пропоную проголосувати за дане рішення нашого комітету. Прошу голосувати, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую "за", шановні колеги.

Медведчук Віктор Володимирович. Відсутній.

Новинський Вадим Владиславович. Відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович. Відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Я вибачаюсь, звук пропадав, я не чув вас. За що голосуємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це питання, яке ми... таке ж саме, як розглядали на попередньому засіданні щодо санкційного списку РНБО. Рішення дуже просте...

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за. Я зрозумів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович. Відсутній.

Умеров Рустем Енверович. Пане Рустеме, ви чуєте?

УМЄРОВ Р.Е. За. Вибачаюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. О, дякую, ви з'явилися, з нами. Дуже вам дякуємо, Ахтем Зейтуллаєвич.

Пані Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

9 народних депутатів прийняло участь у голосуванні. Рішення прийнято одностайно "за".

Переходимо до наступного питання, до сьомого питання, за яке ми проголосували, шановні колеги. Про звернення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Денісової Людмили Леонтіївни щодо підтримки пропозицій до Бюджетної декларації на 2022-2024 роки щодо збільшення видатків на здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина Уповноваженим. Будь ласка, вам слово, Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую дуже всім народним депутатам комітету за те, що включили розгляд мого звернення до вас в порядок денний і зараз надаєте мені можливість вам навести свої докази, щоб все ж таки схвалена урядом Бюджетна декларація, яка не врахувала потреби Секретаріату Уповноваженого, була змінена і передбачені були необхідні видатки вже в

Державному бюджеті на 2022 рік.

Тобто нами була заявлена така сума, загальна сума загального фонду державного бюджету - 403 мільйони 702 тисячі 600 гривень. Натомість у декларації Секретаріату доведені показники видатків на 2022 рік в 180 мільйонів 871 тисяча, що на 15 відсотків нижче, ніж в 2020 році, і на 55 відсотків менше, ніж реальна потреба. З чого вона складається, ця реальна потреба?

На сьогоднішній день штатна чисельність Секретаріату Уповноваженого складає 378 штатних одиниць. Треба сказати, що дякуючи за підтримку, яка відбувалася Верховною Радою України, і саме нашим комітетом, на 2019 і на 2020 рік були передбачені кошти для того, щоб в кожному регіоні і в кожній області були створені представництва Секретаріату Уповноваженого. І на сьогоднішній день з цих 378 штатних одиниць 69 працюють в регіонах та в деяких обласних центрах по одній людині, а в деяких до трьох людей, це в тому числі і від розміру того міста і тієї області залежить.

Протягом 2020-2021 років функціональне навантаження на працівників Уповноваженого постійно зростає. Як ви знаєте, я вам наводила цифри, що звернення, повідомлення про порушення прав людини у 2020 році більші були, ніж у 2019 році, на 40 відсотків, тобто 34 тисячі, а у 2020 році це було більше ніж 48,5 тисяч.

За 5 місяців 2021 року нам надійшло вже практично 24 тисячі повідомлень, це збільшення 2021 року до 2020 року вже на 45 відсотків. Більшість повідомлень стосується - це 36 відсотків - це стосується інформаційних прав. Тобто недотримується право на звернення і не надається право на одержання публічної інформації. 25 відсотків - це соціально-економічні права і 15 - це процесуальні права.

Безумовно, така кількість звернень, вона спонукала нас до активізації наших заходів парламентського контролю. І тому у 2020 році нами було проведено 2 тисячі 654 моніторингових візитів... *(Не чути)* перевірки, що на

15 відсотків більше, ніж у 2019 році. Вже з початку цього року було нами проведено 1 тисяча 180 моніторингових візитів. Внаслідок цього в середньому на 60 відсотків зросло функціональне навантаження на працівників секретаріату, і передусім в регіонах.

Такі приклади. Працівники структурних підрозділів Секретаріату в областях розглядають майже 80 відсотків усіх повідомлень про порушення, проводять 60 відсотків всіх моніторингових візитів. Звертаю увагу, що другий рік поспіль більше ніж третина повідомлень про порушення пов'язані зі саме своєчасним і формальним розглядом звернень, або взагалі відмовою у наданні публічної інформації, особистих прийомів, в першу чергу в регіонах. Так, на одного працівника в областях щомісяця припадає близько 25-30 звернень громадян. За кожним з них має бути проведена перевірка. В залежності від питання скеровані запити до органів, які порушили права, надано роз'яснення. Для порівняння: в 19-му році це було 10-12 таких звернень.

Кожен працівник, крім цього, проводить ще 7-8 на квартал моніторингових візитів, проводить роз'яснювальну роботу, просвітницькі заходи, що це потрібно на це теж час. Згідно з вимогами Факультативного протоколу до Конвенції ООН проти катувань та європейських стандартів національного превентивного механізму ми повинні... *(Не чути)* свободи раз на три роки.

На 1 січня 2021 року кількість таких місць - 3 тисячі 753. Тобто нам потрібно перевірити на рік 1 251 місце несвободи. В минулому році ми перевірили 815, враховуючи наші можливості.

Тому нам потрібно нарощувати кількість візитів, збільшити кількість працівників реалізації національного превентивного механізму для того, щоб збільшити їх якраз в регіональних представництвах, щоб не витратити кошти на відрядження.

Тому необхідне збільшення штатної чисельності Секретаріату Уповноваженого на 80 штатних одиниць для роботи в регіонах саме, це не

центральний офіс, це в регіонах, для того щоб шляхом розширення мережі представників розміщення їх не тільки в обласних центрах, а і у великих містах.

Зараз ми спробували і зараз нарощуємо такі потужності в місті Мелітополь, в місті Маріуполь, для того щоб зробити такі пілотні проекти. Будемо бачити, як ми зменшимо навантаження саме на працівників, які працюють в Донецькій, Луганській областях, тому що це у нас одне управління, і в тому числі в Запорізькій області.

І тому ми хочемо максимально наблизити можливості для захисту прав і свобод для заявників, для оптимального розподілу завдань і навантаження між працівниками Секретаріату.

Крім того, заробітна плата працівників Секретаріату Уповноваженого є нижчою ніж у працівників Апарату Верховної Ради, Секретаріату Кабінету Міністрів, менша на 60 відсотків, та міністерств менша на 30 відсотків. Наприклад, заробітна плата головного спеціаліста Секретаріату Кабінету Міністрів України – 32 тисячі гривень, міністерства – 28 300, а головного спеціаліста у секретаріаті – 20 тисяч. Це пов'язано з вимогами статті 51 Закону України "Про державну службу" та Постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року... *(Не чути)* якими Секретаріат Уповноваженого віднесено до третього рівня розмірів посадових окладів, а також ...*(Не чути)* видатків, передбачених у держбюджеті на 21-й рік на ці цілі. А треба сказати, що Секретаріат Уповноваженого відпрацьовує всі проекти нормативних актів, які напрацьовуються як у Кабінеті Міністрів України, в міністерствах, так і в Верховній Раді. І так, ми відпрацювали 1 832 позиції, надали у минулому році, у цьому році вже 1 109 позицій. І це теж потрібні кваліфіковані кадри, а їх можна замотивувати тільки заробітною платою.

І тому ми дуже просимо, що, може, внести зміни в статтю 51 народним депутатам для того, щоб підняти рівень заробітних плат до першого розміру посадових окладів для передбачення відповідних видатків.

Тому у нас, ми пропонуємо, нам треба збільшити фонд оплати праці, і в тому числі, якщо буде збільшення зростання штатної чисельності, то потрібно обов'язково і кошти на утримання, на облаштування робочих місць для додаткової кількості працівників. Тому така сума і складається.

І треба ще сказати, що майже 30 відсотків місць несвободи знаходяться у віддалених населених пунктах, з якими ускладнене або взагалі відсутнє транспортне сполучення. І тому ми добираємося або на двох-трьох різних видах, а то навіть і на чотирьох видах транспорту для того, щоб зробити моніторингові візити національного превентивного механізму.

Тому ми дуже просимо, щоб нам була можливість придбати для національного превентивного механізму автомобіль. У нас є один, який на сьогоднішній день уже працює 17-й рік і може пересуватися через технічний його склад тільки містом.

Тому, враховуючи, що є і рішення Генеральної асамблеї, Резолюція Генеральної асамблеї ООН 16 грудня 20-го року, де чітко написано, що забезпечити інститут омбудсмена достатніми фінансовими асигнуваннями для задоволення кадрових і других бюджетних господарств...

І таке ж рішення було прийнято і рекомендації Комітету Міністрів державам-членам для того, щоб теж забезпечити фінансову незалежність. А якщо є фінансова незалежність, то є незалежність інституції. І це було визнано в 19-му році, надання найвищої акредитації нашому Офісу, нашому Секретаріату, і саме інституції Уповноваженого статусу А.

Дуже прошу вас розглянути це та підтримати, і розглядати це не як підтримку тільки Секретаріату Уповноваженого, а, перш за все, підтримку громадян України, які звертаються до установи все більше і більше і все ж таки вважають Офіс, інституцію Уповноваженого тою інституцією, яка може перевірити додержання їх прав та захистити.

Дякую вам дуже за можливість висловити свою думку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Людмила Леонтіївна.

Шановні народні депутати, хто бажає висловитися?

ТАРАСЕНКО Т.П. Я, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня ще раз. Я ознайомився з запитом, ознайомився також з відповіддю про ті можливі порушення, які відбувалися в Офісі Уповноваженого з прав людини і хотів зазначити наступне.

По-перше, з приводу того, що на 2022 рік зменшено на 15 відсотків бюджет порівняно з 2021 роком. Однозначно я думаю, що весь комітет це підтримає, і хочу зазначити, що цього б не було, якщо ми б вже проголосували мій законопроект, який був внесений, оскільки він передбачає гарантії праці саме Офісу Уповноваженого, фінансові гарантії. Щоб такого не відбувалося. Там однозначно передбачено, що будь-якого зменшення у порівнянні з минулим роком не допускається.

Щодо інших видатків і щодо оплати праці. Я хотів би задати декілька питань, оскільки не зовсім зрозумів напрямки роботи і розширення витрат. На скільки зараз буде, якщо ми задовольняємо і Мінфін підтримує таку позицію, заробітна плата в апараті Уповноваженого з прав людини, середня заробітна плата?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Людмила Леонтівна.

ДЕНІСОВА Л.Л. По-перше, це ці видатки, які ми передбачаємо, це як би ми просимо, щоб вони були передбачені, перш за все це видатки на зростання кількості одиниць у Секретаріаті Уповноваженого. І в том числі це, безумовно, ми плануємо, хочемо, щоб нам спланували ці видатки, щоб Секретаріат Уповноваженого виглядав так же, як Кабінет Міністрів України. Тобто щоб у нас головний спеціаліст теж отримував заробітну плату не 20

тисяч гривень, а 30 тисяч гривень.

ТАРАСЕНКО Т.П. Зрозуміло. Людмила Леонтіївна, просто у нас зараз ситуація в країні важка. І така ситуація, що, наприклад, працівники апарату суду (я думаю, ви в курсі цієї ситуації) отримують зараз 5 тисяч гривень. І вони також стоять на захисті прав громадян по всій Україні. Таких працівників 25 тисяч.

Тобто питання підвищення заробітної плати потрібно, я думаю, аргументувати. І однозначно, щоб це за загальною програмою державною була позиція Міністерства фінансів.

Тому в даному випадку розширення... збільшення кількості також, я думаю, потрібно буде говорити з Міністерством фінансів.

Окремо хотів звернути увагу і хотів би попросити як у формі усного депутатського запиту звернення: надати мені або до комітету інформацію, плани щодо створення центру обробки даних і обладнання просвітницьких центрів. Оскільки ви зазначаєте, що 80... ну, включаєте 86 мільйонів, що ці кошти також будуть направлені на створення таких ось нових сервісів можливо.

Тому, оскільки цих планів не надано, то підтримувати дану пропозицію наразі також, я вважаю, що передчасно. Я б поставив на голосування пропозицію, щоб нам надали додаткові документи до даного листа, а саме сам бюджетний запит, щоб було більш зрозуміло, куди направляються кошти, і також додаткові аналітичні матеріали для забезпечення реалізації даного бюджетного запиту, зокрема щодо, скільки точно буде все-таки залучено працівників нових, куди вони будуть розподілені, які центри будуть створюватися, для того щоб комітет прийняв зважене рішення і дійсно, може, звернувся до того, щоб збільшити фінансування Офісу Уповноваженого.

Таким чином, я пропоную від себе поставити на голосування таку пропозицію - надати додаткову інформацію, і голосувати потім вже питання щодо підтримки збільшення фінансування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Я можу відповісти. Безумовно, шановний пане народний депутат, ми обов'язково вам надамо всі розрахунки, тому що ми ці розрахунки надавали і Кабінету Міністрів України, і Міністерству фінансів. І нібито там отримали таку підтримку, але потім в Бюджетній резолюції сталося те, що сталося.

Безумовно у нас є розрахунки під кожний наш запит, під кожен наш просвітницький центр, який зараз ми хочемо створити. У нас вже є один просвітницький центр, він створений у 2020 році, він ще не презентований, і ми обов'язково це зробимо, в тому числі міжнародні організації, які при ООН, Рада Європи нас підтримують. І, безумовно, ми вам презентуємо його. Ви побачите, як ми хочемо зробити, щоб все ж таки була можливість у людей. Перш за все, це, безумовно, громадські приймальні, які ми хочемо розширити не тільки в обласних центрах, а і у містах великих, в яких потрібно... Тобто одна людина, регіональний представник, не може доїхати, щоб зробити там прийоми через те навантаження, яке зараз у нас відбувається. Я вам навела цифри, що просто кожен день у нас збільшується кількість повідомлень про порушення прав. Це не означає, що більше стали порушуватись права, але це означає, що достатня в тому числі просвітницька робота, інформаційна робота і комітету, і, я вважаю, все ж таки секретаріату про обізнаність людей про свої права, що вони можуть бути порушені, і про орган, куди можна звертатися.

І що, безумовно, це відбулося завдяки тому, що COVID обмежив права людей на звернення, на прийом громадян і на отримання публічної інформації. Ми бачимо, що це 36 відсотків, воно ніяк не зменшується, це більше ніж третина всіх повідомлень. А це якраз про те, що треба збільшити присутність Секретаріату Уповноваженого в регіонах.

Безумовно, ми вам надамо всі розрахунки, вони всі є. Якщо в цьому

запиті недостатньо, ми передамо весь пакет, який у нас є, ми передавали Міністерству фінансів, ми надамо вам, на ваше рішення. Але прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас Петрович, я дуже вас просив би перефразувати вашу пропозицію, наприклад, щоб ми сьогодні все ж таки підтримали пропозицію, висловлену Уповноваженою до Бюджетної декларації, і сьогодні прийняли рішення і надіслали до Комітету з питань бюджету. Чому? Бо якщо ми сьогодні це не зробимо, закінчується розгляд цих пропозицій, він або закінчується за декілька днів, дві чи три доби вже залишилось. Наступне наше засідання комітету буде традиційно через два тижні. Тому те, чи ми вже приймемо на наступному засіданні таке рішення, вже ні на що не буде впливати. Тому я пропоную додати просто вашу пропозицію з приводу надіслання матеріалів, щоб сьогодні проголосувати, але зобов'язати Уповноваженого надіслати всі матеріали до нашого комітету, автоматично ви отримаєте до них доступ.

Знову ж таки, відверто кажучи, приймемо ми сьогодні рішення, звернемось до бюджетного комітету - це абсолютно не зобов'язує бюджетний комітет врахувати ці пропозиції, на жаль, знову ж таки. Це буде як звернення народного депутата, але знову ж таки це вищий юридичний рівень, це рішення комітету, у нас є на це право згідно Закону України про комітети.

Наприклад я як народний депутат зробив такий же депутатський запит на бюджетний комітет, щоб врахували ці пропозиції. Я чому і вносив цю пропозицію сьогодні з голосу, бо в нас немає можливості це юридично вже піднімати на засіданні комітету. Можу вам от зачитати,

це глава XXVII Бюджетного кодексу...

ТАРАСЕНКО Т.П. Дмитро Валерійович, приймається однозначно, без питань. Бажано тоді, щоб ми дописали або в усному порядку, щоб надали інформацію про використання коштів в цьому році, які плани щодо

використання, щоб ми могли розуміти розвиток саме Офісу Уповноваженого, як наразі забезпечується фінансування і на що використовуються кошти і як планується в майбутньому році це робити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Приймається. Да, Людмила Леонтіївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Безумовно, ми готові в будь-який час надати, у нас абсолютно все прозоро. Можна до нас прийти, ми тут покажемо або надамо звіти, які ми надаємо всім відповідним органам, і обов'язково надамо шановним народним депутатам, щоб ви були в курсі справи, як вони використовуються. Для цього у нас є Секретаріат, є керівник Секретаріату, є відповідні всі структури для того, щоб зробити це і надати вам всі важливі документи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ТАРАСЕНКО Т.П. Є ще тільки одне питання тоді перед голосуванням, якщо можна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. В мене просто, я хотів проінформувати, що ми зверталися з колективним депутатським зверненням щодо ситуації з працівниками в Офісі Уповноваженого. Наразі невтішна ситуація: майже 35 відсотків за минулий рік фактично звільнилось, 135 осіб з Офісу Уповноваженого. Написано у відповіді, що це пов'язано з зростанням рівня навантаження та низьким рівнем заробітної плати, але 20 тисяч гривень в державному секторі не можна назвати достатньо низьким рівнем заробітної плати. Чи відсутні інші причини, що такий фактично кадровий голод зараз

відбувається в Офісі Уповноваженого?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Людмила Леонтіївна.

ДЕНИСОВА Л.Л. Дійсно, ми надавали таку відповідь, що плінність кадрів у Секретаріаті Уповноваженого була дуже висока. Дякуючи, що в 20-му році все ж таки Верховна Рада прийняла рішення і наш комітет профільний підтримав, ми мали на 21-й рік трошки більше коштів і ми трошки регулюємо відмінність заробітних плат Секретаріату Уповноваженого від міністерств, які оновлюють склад свій дуже швидко у зв'язку з тим, що змінюється склад Кабінету Міністрів, і наші працівники йшли вже як підготовлені кадри на роботу в міністерства та в Кабінет Міністрів України.

І тому зараз у нас майже конкурси відбуваються, і ми підтримуємо наших працівників. Але в той час, коли ми працюємо дуже великим навантаженням і при низьких заробітних платах, це основні умови... це основні переваги для того, щоб людина просто обрала інший шлях і іншу установу. Будь-яких інших причин я не бачу. Якщо, безумовно, втричі збільшилось навантаження на людину, а заробітна плата осталась така ж сама, хто буде до 9-ї години вночі працювати? Кожен вибирає свій шлях і там, де краще.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Леонтіївна.

Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу голосувати, підтримати пропозиції, висловлені Уповноваженим до Бюджетної декларації, надіслати лист до Комітету з

питань бюджету щодо їх врахування. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович. Відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Касай Костянтин Іванович. Відсутній.

Копиленко Олександр Любимович. Пане Олександрє Любимович, проголосуйте, будь ласка. Бачимо, що він на зв'язку, напевно, хтось з колег напишіть, будь ласка, Олександрю Любимовичу, щоб він до нас приєднався.

Кузнецов Олексій Олександрович.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую "за".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я голосую "за".

Олександр Любимович, проголосуйте, будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Медведчук Віктор Володимирович відсутній.

Новинський Вадим Владиславович відсутній.

Рабінович Вадим Зіновійович відсутній.

Тарасенко Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ткаченко Максим Миколайович. Відсутній.

Умеров Рустем Енверович.

ТКАЧЕНКО М.М. Ні, я – за. Я на місці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Миколайович.

Умеров Рустем Енверович.

УМЕРОВ Р.Е. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич. Відсутній.

Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, колеги.

У голосуванні прийняло участь 9 народних депутатів. Рішення прийнято одногосно "за".

Дякуємо, Людмила Леонтиївна.

ДЕНІСОВА Л.Л. Дякую вам дуже, шановні народні депутати, шановні колеги. Це перш за все підтримка наших громадян, які звертаються до Офісу, які намагаються вирішити свої права щодо захисту і додержання їх прав.

Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо. Маємо надію, що і бюджетний комітет теж також зверне на це увагу, що це не питання нашого комітету, не

Уповноваженого, а це питання дійсно захисту прав громадян України по всій території нашої держави.

Отже, шановні колеги, ми переходимо до питання "Різне". У мене є всього одна інформація у вигляді пропозиції. Колеги, з кожним засіданням у нас все важче і важче збирати кворум і приймати рішення, на жаль. Тому я б дуже хотів, щоб ви на рівні представництва своїх фракцій подумали про можливість, яку ми повинні були закріпити рішенням нашого комітету і встановити критерій, щодо якого буде визначатися присутність або відсутність на засіданні нашого комітету. Можливо, це взяти за приклад зміни до Закону про Регламент, що якщо народний депутат голосує менше ніж 70 відсотків, він не отримує заробітну плату.

Це, як ви знаєте, на першому засіданні я сам особисто запропонував такий регламент, він неофіційний регламент нашої роботи. Я вам пообіцяв, що я буду збирати засідання комітету на сесійному тижні в середу о 15-й годині, якщо не буде щось такого надзвичайно термінового. Тим більше зараз ми збираємося в онлайн-режимі. Практично всі комітети перейшли на офлайн-режим, всі приходять, всі засідають, всі на засіданні, витрачається купа часу. Вони збираються, там є засідання комітету, які починаються в понеділок, вівторок, середа. Ми збираємося один раз фактично на два тижні, і абсолютно неприйнятно, на мій погляд, як голови комітету, коли у нас засідання в засідання, звертаю вашу увагу, залишаються одні і ті самі народні депутати. Так не може бути. Якщо ми працюємо всі, то ми працюємо всі.

Тому при всій повазі до всіх колег, на наступне засідання я буду ініціювати окреме питання, щоб ми затвердили, можливо, регламент засідань наших комітетів. Але думаю, що якщо наш комітет показував приклад гарної роботи, коли, напевно, неодноразово до мене підходили голови інших комітетів і кажуть "дійсно ваш комітет розпочинається вчасно, ви дуже швидко затверджуєте порядок денний", тобто ми не витрачаємо час там на якісь політичні гасла, ми показуємо продуктивну роботу, але продуктивну роботу повинні показувати всі члени нашого комітету.

Тому це така пропозиція, подумати, обговорити в сесійному залі, можливо, вийти на якесь рішення. І на наступному засіданні нашого комітету традиційно, на наступному сесійному тижні в середу прийняти якесь рішення.

Я думаю, що це повинно бути прийнято в першу чергу тими народними депутатами, які кожного засідання з самого початку до самого кінця знаходяться у нас на засіданні.

Сьогодні у нас не було практики, але, на жаль, у нас вже була практика, коли ми починали телефонувати нашим колегам: будь ласка, зайдіть, проголосуйте, бо у нас елементарно вже немає кворуму.

У нас сьогодні одне голосування було, фактично там 8 народних депутатів приймали участь у голосуванні. Це гранична чисельність, щоб у нас був кворум. Якщо хтось би з народних депутатів вже теж почав займатися іншими справами, то ми б просто не могли б закінчити наше засідання.

Дякую, народні депутати. Це те, що я хотів сказати.

Так, будь ласка, в кого є пропозиція. Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний головуючий Дмитро Валерійович, да, я вітаю ваше зауваження щодо дисципліни і щоб наш комітет завжди був першим... *(Не чути)* відвідування. Я б хотів запросити до нашого комітету Дарину Герасимчук - це нова уповноважена з прав дитини та дитячої реабілітації. Я думаю дуже корисно було би послухати її плани та програму і, мабуть, покоординувати та поспівпрацювати у цій частині. Так що це є така відповідальність нашого комітету. І я думаю, якраз дуже буде приємне і ефективно знайомство.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, ще є у когось інформація...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі, будь ласка, вам слово.

ЯКОВЛЄВА Н.І. На жаль, Костянтин Іванович відсутній із об'єктивних причин, бо сьогодні також засідає комісія, в яку ми його делегували. І він попросив мене запросити до короткого слова, якщо дозволите, правозахисника, якраз що стосується питання теж засуджених, Захарова Євгена Юхимовича, якщо він теж дочекався до нашого завершення, з регламентом 1 хвилину виступити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Євгене Юхимовичу, ви ще з нами?

ТАРАСЕНКО Т.П. Я не бачу його.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Напевно, 3 години засідання, витримують не всі. Але, тим більше, вдячний я тим народним депутатам, які завжди у нас, до самого кінця засідань нашого комітету.

Тарас Петрович.

ТАРАСЕНКО Т.П. Дмитро Валерійович, два питання.

Перше. Прошу доручити секретаріату на 8 число, на 8 липня у нас в плані заходів стоїть проведення заходу щодо органу, уповноваженого в сфері захисту персональних даних. Ми будемо уже проговорювати законопроект, тому я прошу доручити проведення заходу комітетського у нас, на базі нашого комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Наскільки я розумію, Тарас Петрович, цей

захід у нас стоїть в розкладі діяльності нашого комітету. Тому, секретаріат, підготуйте весь захід і я впевнений, що він пройде на самому високому рівні.

ТАРАСЕНКО Т.П. І друге питання: щодо звернення до Голови Верховної Ради України з запитом щодо направлення законопроекту щодо Уповноваженої з прав людини для надання висновку Венеційської комісії.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, для цього нам не потрібне голосування, але дякую Тарасу Петровичу за те, що сьогодні про це сказав в розділі "Різне". Ставлю вас до відома, що у нас була пропозиція направити законопроект, який напрацьовував наш колега Тарас Петрович Тарасенко, зміни до Закону України "Про Уповноваженого Верховної Ради України" на розгляд до Венеційської комісії. Згідно положення направлення і підписання такого листа може відбуватись тільки Головою Верховної Ради України.

Попередньо ми розробляли і навіть вели спілкування з Офісом Ради Європи, щоб такий лист, можливо, підписав я. Але ми прийшли до того, що є чітко визначене положення, тому я направляю листа за своїм підписом, всі члени комітету про це знають, і будемо просити Дмитра Олександровича Разумкова направити такий лист до Венеційської комісії.

Шановні колеги, чи є ще бажані висловитися? Доповнення, інформація, пропозиції?

Якщо немає, дякую.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний Дмитро Валерійович, хочу побажати всім гарного вечора та поболіти завтра за нашу збірну України на "Євро-2020".

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Це дуже слухна пропозиція. У нас виникло багато... наприклад, у мене багато тепер технічних накладок, бо робочий

день розписаний максимально до вечірнього часу, а тепер накладка, як перенести з 16 години до 18-ї, в цей час буде грати наша збірна України. І я думаю, що ми всі бажаємо тільки перемоги і нашим футболістам, і нашій державі. Дякую, Руслан Олександрович.

Шановні колеги, дякую за те, що до кінця народні депутати приймали участь у засіданні нашого комітету. Як завжди, Людмила Леонтіївна завжди з нами. Знову ж таки звертаю увагу, що ви єдина представниця і керівник такого органу, який з нами від початку до самого закінчення наших комітетів. Приклад потрібно давати і нашим колегам, і всім міністерствам.

Дякую. Всім здоров'я і до нових зустрічей.